НМТ-2025 З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Додатки до Програми ЗНО результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України № 696 від 26.06.2018 р.

Значення понять і термінів

УКРАЇНА

Сподіваємося, що запропонована для перегляду презентація допоможе Вам краще підготуватися до НМТ-2025 з історії України!

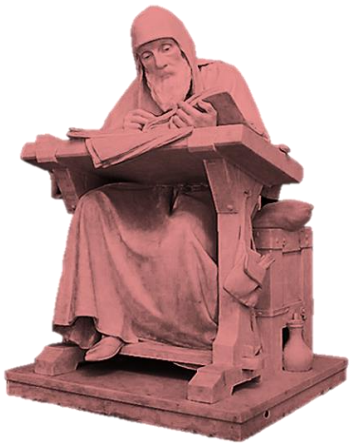

Історія

наука, що вивчає розвиток людського суспільства та його закономірності

Історія України

одна із складових історичної науки, що досліджує розвиток українського народу, його боротьбу за національно-державну незалежність та пов’язані з нею історичні події

Хронологія

1) послідовність певних подій у часі,

2) допоміжна іст. дисципліна, що встановлює точні дати подій, джере

Історичні джерела

все, що було створено людським суспільством і дійшло до нас у вигляді предметів матеріальної культури, пам’ятників писемності, світогляду, моралі, звичаїв, мови

Археологія

наука, що досліджує речові (матеріальні) пам’ятки та реконструює за ними стародавню історію людства

Цивілізація

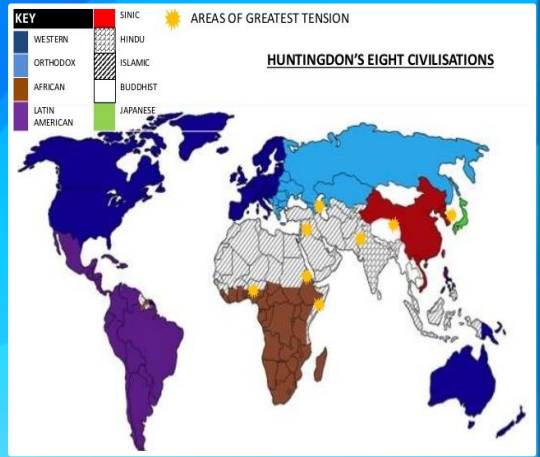

стадія розвитку людського суспільства, наступна після первісності, за якої виникають міста, писемність, нерівність між людьми та держава

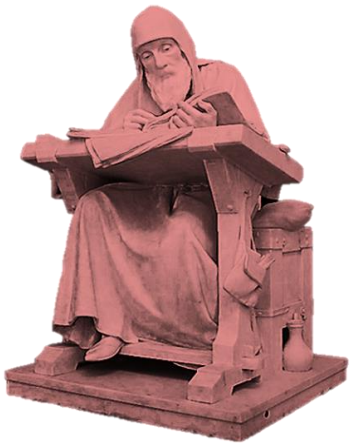

Археологічна культура

сукупність схожих археологічних пам’яток, які належать до однієї доби,займають певну територію й мають спільні ознаки

Палеоліт

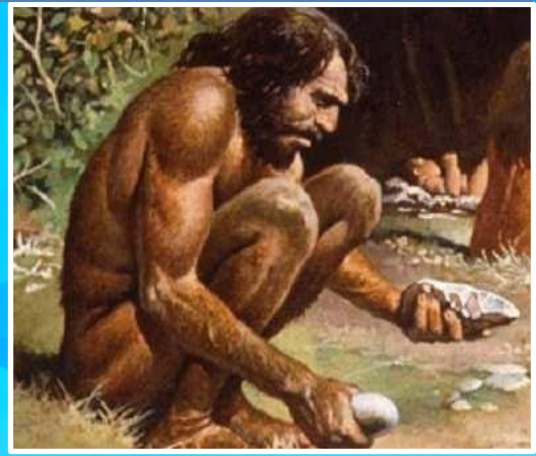

давній кам’яний вік, найдавніша доба в історії людства, коли первісна людина виготовляла знаряддя праці з каменю

Мезоліт

середній кам’яний вік, перехідна доба від палеоліту до неоліту. У цей час поширюються вкладишеві (набірні) знаряддя — макроліти та мікроліти, з’являються лук та стріли, човни й плоти тощо

Неоліт

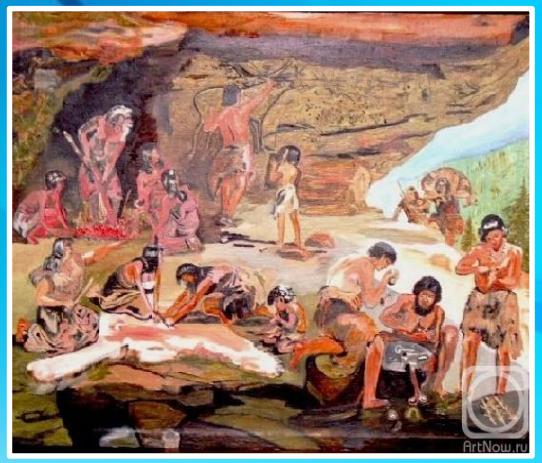

новий кам’яний вік, заключний етап кам’яної доби, коли люди навчилися виготовляти свердлені й шліфовані знаряддя праці з каменю

Неолітична революція

Зміни, що відбувалися в епоху енеоліту, останню добу кам’яного віку. У їх основі був перехід від привласнювального до відтворювального господарства.

Енеоліт

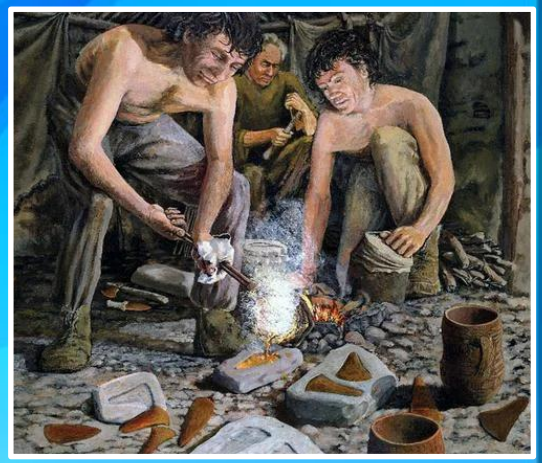

мідно-кам’яний вік. Період в історії людства, коли було освоєно перший метал — мідь. Унаслідок цього поряд із кам’яними знаряддями праці стали використовуватися знаряддя праці, виготовлені з міді.

Бронзовий вік

період в історії людства, під час якого при виготовленні знарядь праці стали використовувати бронзу — перший штучний метал, отриманий шляхом додавання до міді олова.

Ранній залізний вік

період в історії людства, коли люди почали використовувати залізо для виготовлення знарядь праці

Привласнювальне господарство

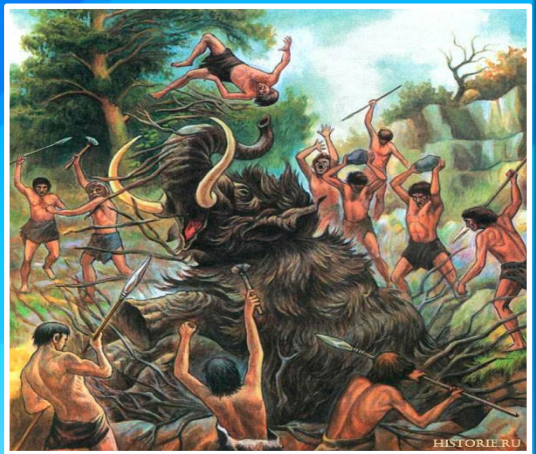

форма господарювання, за якої все необхідне для життя людина брала в природі у готовому вигляді.

Відтворювальне господарство

форма господарювання, за якої людина сама виробляла все необхідне для життя

Колонізація

заселення та освоєння вільної території всередині країни або заснування поселень за межами своєї етнічної території

Кочовики

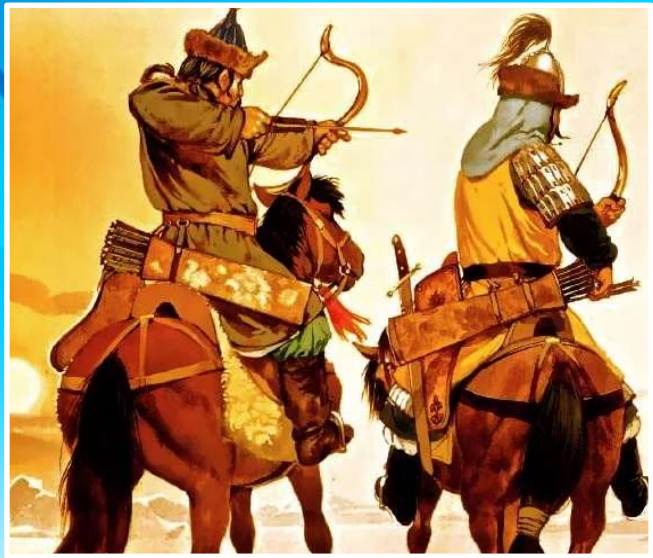

племена, які не мають постійного житла і пересуваються з одного місця на інше, випасаючи худобу. Основне заняття кочівників – кочове скотарство

Курган

високий земляний насип над стародавнім похованням

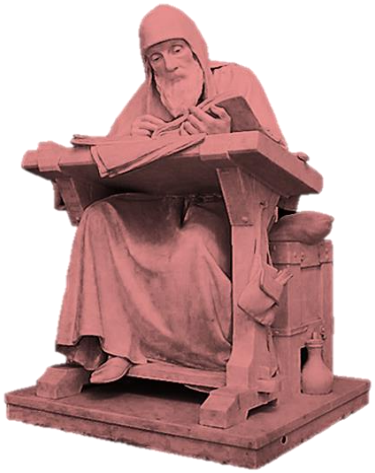

Племінний союз

Об’єднання кількох племен, яке за певних умов ставало зародком державної організаціїї

Князь

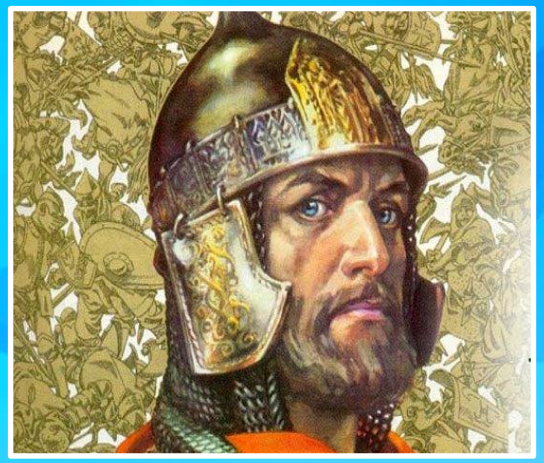

Воєнний вождь племені, згодом – глава держави

Полюддя

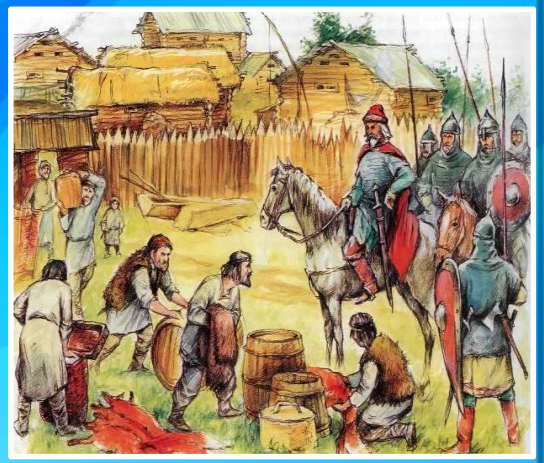

Система стягування данини в Київській державі в X – XIII ст. У її основі був щорічний об’їзд князем та його дружиною власних володінь та підлеглих племен із метою збирання данини

Язичництво

Багатобожжя, позначення дохристиянських вірувань; цілісна система представлення світу і людини в ньому

Християнство

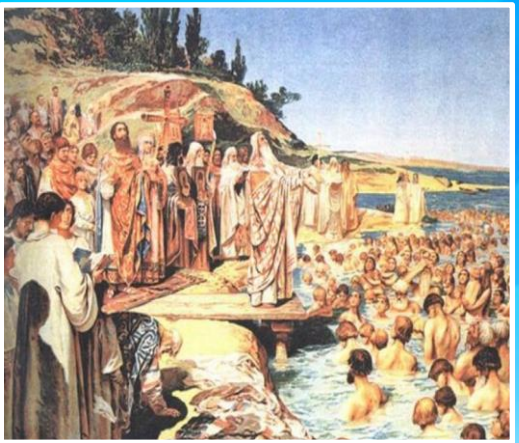

Світова релігія, названа за іменем її засновника – Ісуса Христа

Шлюбна дипломатія

Встановлення дипломатичних відносин шляхом укладання шлюбів між представниками правлячих родів тих чи інших країн

Роздробленість

Поділ держави на окремі самостійні території

Віче

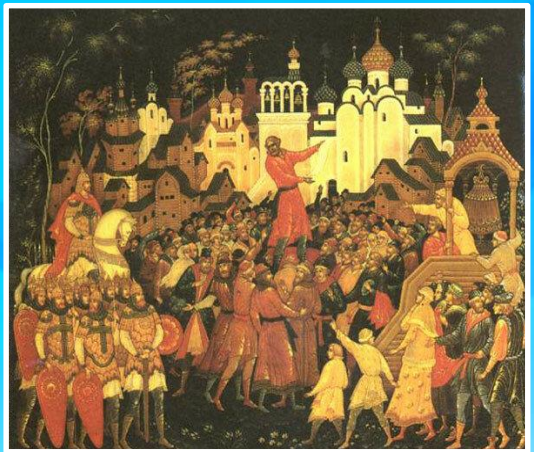

Народні збори в давніх слов’ян, у Київській Русі, на яких розв’язувалися важливі громадські та державні справи

Вотчинне землеволодіння

Одна з форм феодальної земельної власності в часи Київської держави, за якої власник вотчини мав право передати її у спадок, продати, обміняти, поділити тощо

Умовне землеволодіння

Одна з форм феодальної земельної власності в часи Київської держави, за якої князь за службу надаіаі помістя боярам чи дружинникам, але міг його відібрати

Боярин

Великий землевласник, представник правлячого стану в Київській державі. Бояри займали друге, після князі, панівне становище в управлінні державою

Смерд

Вільний селянин, який мав своє господарство, володів землею, виплачував державі данину, виконував на її користь певні повинності

Ізгой

Особа, яка з певних причин випала зі своєї соціальної групи населення Київської держави й втратила з нею зв’язок. Ізгої були особисто вільними, їхнє життя охоронялося великими штрафами

Закуп

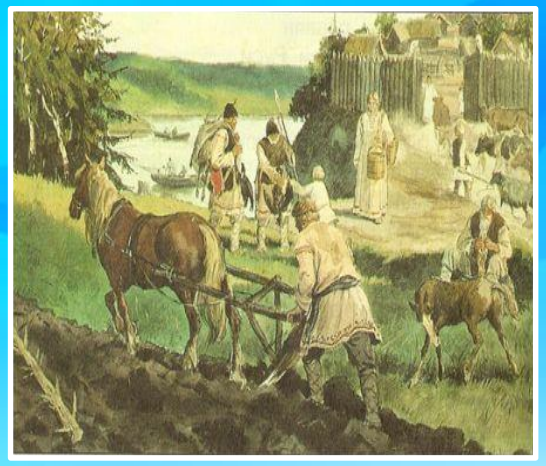

Тимчасово залежний селянин, який через різні обставини втратив власне господарство та змушений був працювати на власника землі за купу (грошову позичку). Закупи – категорія залежних селян у Київській державі XI – XIII ст

Рядович

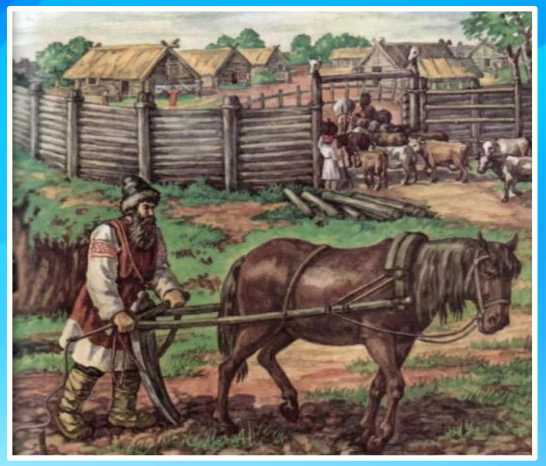

Тимчасово залежний селянин, який уклав з феодалом договір – «ряд» - на виконання певних робіт. Рядовичи – категорія залежних селян у Київській державі XI – XIII ст

Холоп

Селянин, який розорився і працював в господарстві землевласника; фактично раб, але за службу міг бути відпущений на волю

Ікона

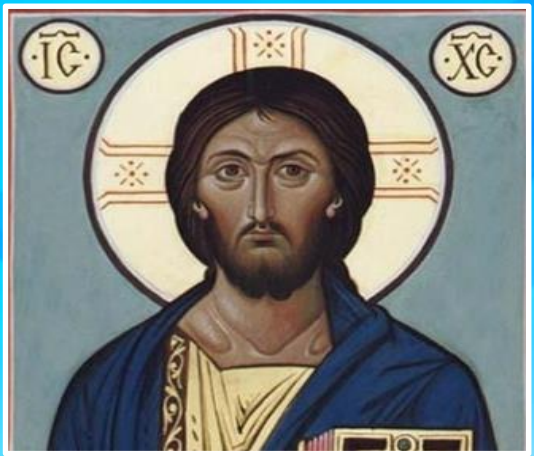

Зображення Ісуса Христа, Богородиці та святих, якому християнська церква приписує священний характер

Мозаїка

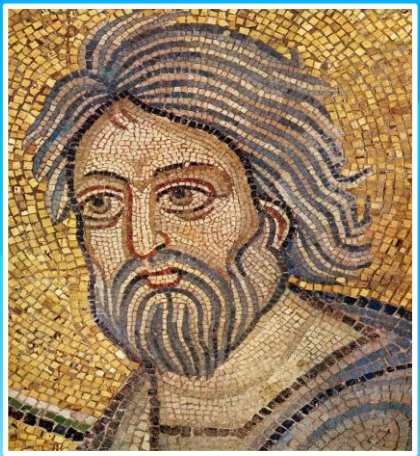

Зображення або візерунок, зроблені з окремих, щільно припасованих один до одного і закріплених на цементі або мастиці різнокольорових шматочків скла, мармуру, камінців тощо

Фреска

Картина, написана фарбами (водяними або на вапняному молоці) по свіжій вогкій штукатурці

Книжкова мініатюра

Невеличкий кольоровий малюнок у старовинному рукописі або книзі

Билина

Старовинна епічна пісня-сказання про героїчні подвиги богатирів і знаменні події з життя народу

Літопис

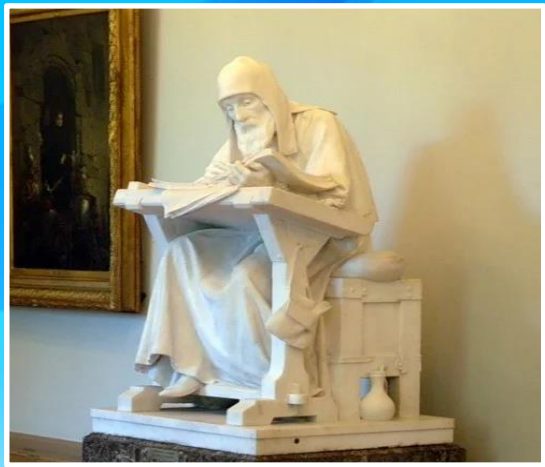

Істори чний твір в Київській державі, а пізніше на українських, білоруських і російських землях, в якому розповідь велася по роках

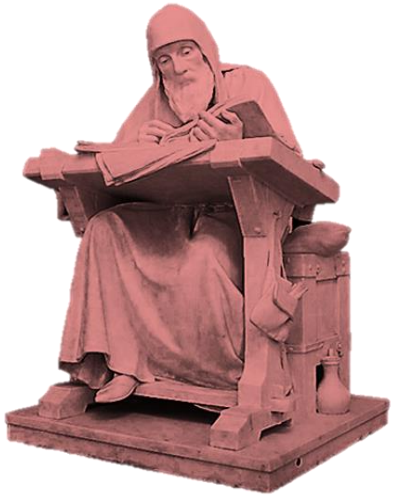

Ярлик

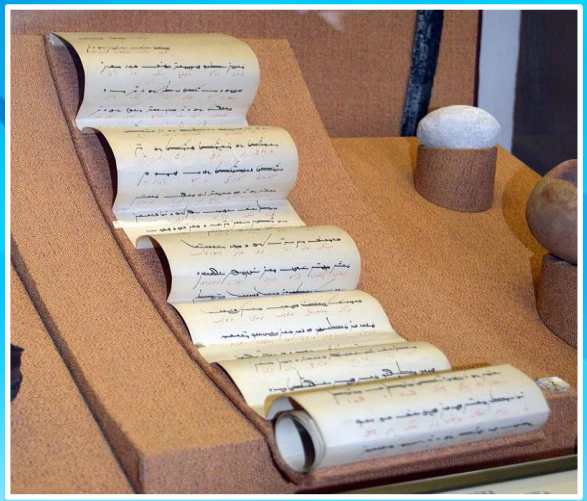

Писемний документ (грамота), який видавався підлеглим руським князям ханами Золотої Орди на велике або удільне княжіння в період золотоординського панування на Русі

Баскак

Урядовець хана Золотої Орди, який за його дорученням здійснював облік населення та збирання данини на підкорених монголами руських землях

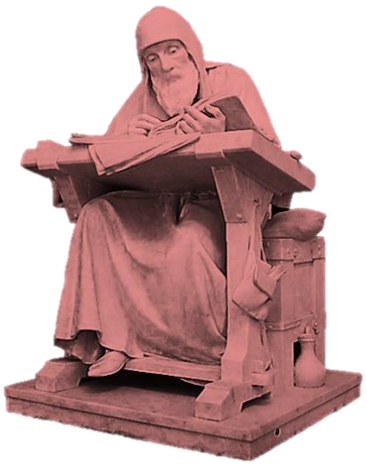

Шляхтич

Представник привілейованого стану в Польщі, Литві, на білоруських українських землях у XIV-XVII ст. (Шляхта- панівний суспільний стан, що утворився на основі зближення родової знаті з військовслужилою верствою та отримав значні пільги)

Магдебурзьке право

Право міст на самоврядування. (Міське право, яке склалося в Німеччині. За ним міста частково звільнялися від підпорядкування центральної адміністрації, владі феодалів і створювали органи самоврядування)

Магістрат

Орган міського самоврядування, що відав адміністративними, господарськими, фінансовими, поліцейськими та судовими справами

Цех

Об’єднання ремісників (однієї або близьких спеціальностей) міст за феодалізму. Цехи являли собою замкнути корпорації, що захищали станові інтереси ремісників як дрібних виробників

«Дике поле»

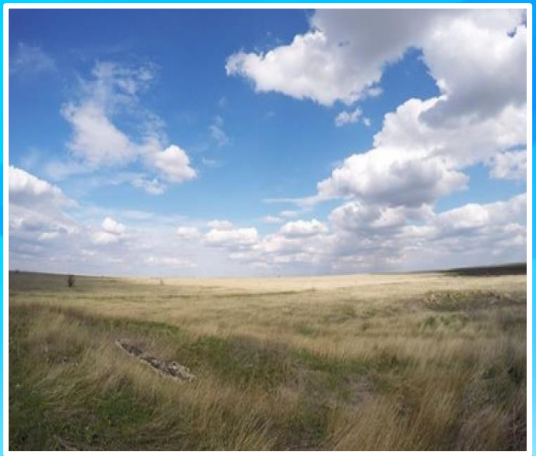

Необжиті осілим населенням степи між Доном, Верхньою Окою й лівими протоками Десни та Дніпра

Козак

Вільна людина, прикордонник, охоронець

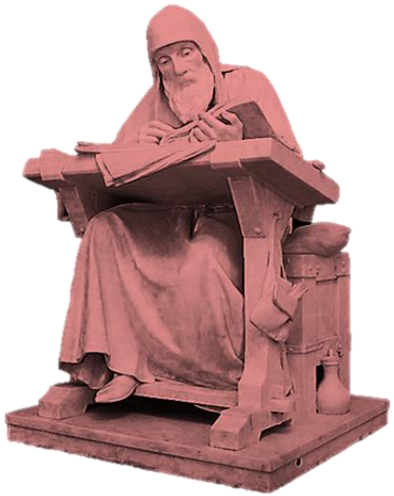

Воєводство

Адміністративна територіальна одиниця Великого князівства Литовського і Королівства Польського у XV-XVIII ст. Очолював воєвода. На українських землях у складі Речі Посполитої існували Белзьке, Берестейське, Браславське, Волинське, Київське, Підляське, Подільське, Руське і Чернігівське воєводства

Низове козацтво

Козаки, які жили за дніпровськими порогами на Січі

Реєстрове козацтво

Українські козаки, що перебували в 1572 – 1648 рр. на державній службі Речі Посполитої і вносилися в спеціальні списки (реєстри). Вони користувалися особливими привілеями за службу – одержували плату, були звільнені від податей і повинностей тощо.

Городове козацтво

Частина українських козаків, які оселилися навколо прикордонних містечок – Корсуня, Черкас, Чигирина тощо

Запорозька Січ

Військово-політична організація українського козацтва, яка виникла й розвинулася за дніпровськими порогами в другій половині XVI ст. Центром Січі було місто-фортеця, яке через різні обставини часто змінювало своє розташування, але завжди було за порогами

Старшина

Військовий та адміністративний корінний склад Запорізької Січі, реєстрового козацтва, а також Слобідської України

Кошовий отаман

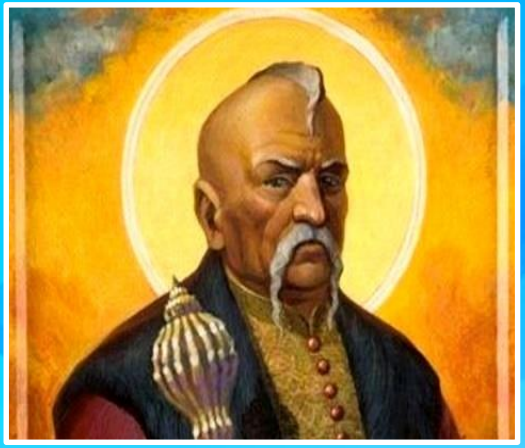

Виборна службова особа на Запорозькій Січі, яка зосереджувала у своїх руках найвищу військову, адміністративну та судову владу; очолював Кіш Запорозької Січі

Гетьман

1. Командував військом реєстрових козаків. 2. Глава Української держави – часів Гетьманщини. 3. Назва вищих воєначальників у таких державних і військово-державних утвореннях, як Велике князівство Литовське, Королівство Польське, Річ Посполита Обох Народів та Військо Запорозьке Низове

Українська ГКЦ

Християнська церква, створена в XVI – XVII ст. на підвладних польсько-литовській державі українських і білоруських територіях, у результаті укладення унії між місцевою православною та католицькими церквами в 1596 р. Визнає верховенство Папи Римського і основні положення католицької релігії, проте зберігає православні обряди

Клейноди

Відзнаки та атрибути влади козацького війська і старшини

Братство

Релігійно-громадські організації міщан при православних церквах на українських землях наприкінці XVI-XVII ст.

Полемічна література

Підбірка текстів різних авторів, у яких обговорюються проблемні питання релігійної дискусії між католицькою та православною церквами з метою об’єднання

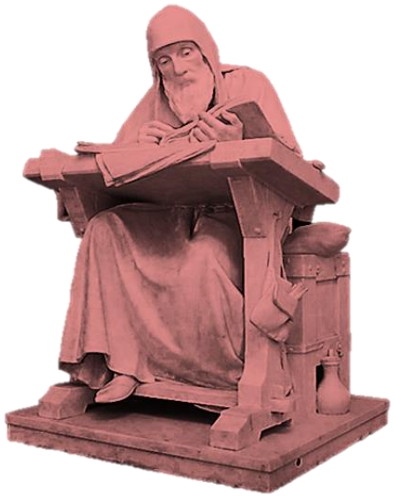

Фільварок

Походить від нім. – хутір, ферма. У XIV ст. - першій половині XIX ст. у Польщі, Литві, Білорусі, на території Правобережної України – комплекс земельних угідь, на яких феодал вів власне господарство, використовуючи працю кріпаків, пізніше - наймана. Зорієнтований на продаж продукції

Кріпак

Особисто залежний від поміщика й прикріплений до земельного наділу селянин

Панщина

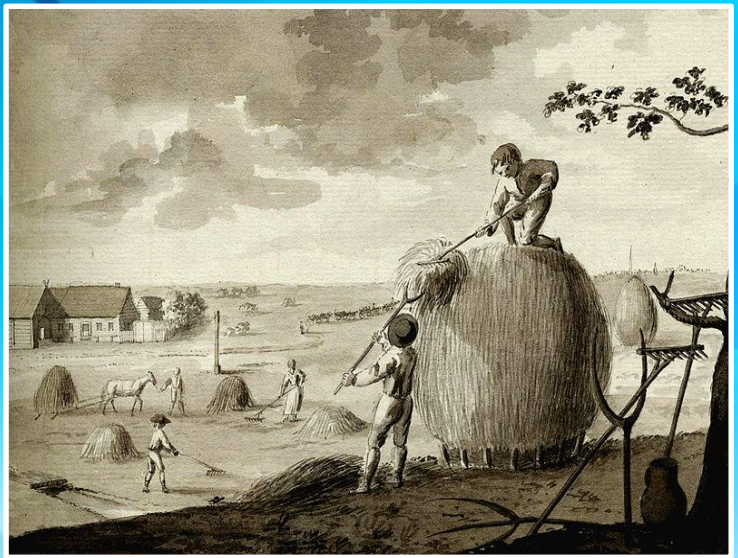

Відробіткова форма селянських повинностей на користь феодала, закріплена законом. (Примусова неоплачувана праця залежних селян у господарстві пана-землевласника)

«Золотий спокій»

Період з 1638 – по 1648 рр. протягом якого в Україні не було великих козацько-селянських повстань

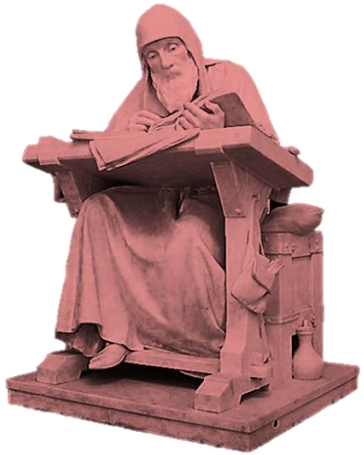

Національно-визвольна війна

Збройна боротьба народу, спрямована на знищення іноземного панування, завоювання національної незалежності й утворенняч національної держави

Військо Запорозьке

Офіційна назва Української козацької держави років національно-визвольної війни середини XVII ст.

Гетьманщина

українська козацька держава[на території Наддніпрянщини, Сіверщини, Полісся та Східного Поділля. Веде свій початок від найбільшого козацького повстання в Речі Посполитій — Хмельниччини.

«Покозачення»

Перехід до козацького стану

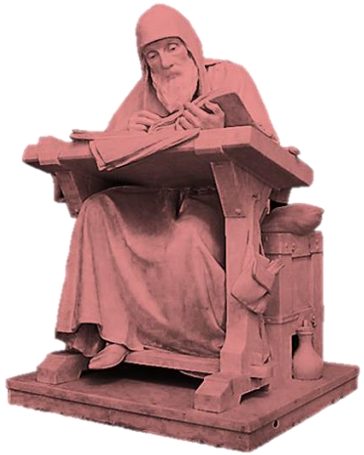

Руїна

Назва періоду в історії Гетьманщини, що супроводжувався безперервними громадянськими війнами, розчленування території козацької держави, її перебування у колі інтересів сусідніх держав

Чигиринські походи

Військові походи турецько-татарської армії на Чигирин (1677р. – перший похід, 1678 р. – другий похід) спільно із козаками, які підтримували Юрія Хмельницького, з метою завоювання Правобережної України

«Великий згін»

Насильницьке переселення (депортація) мешканців Правобережжя (Подніпров'я) на Лівобережну Україну, організоване Іваном Самойловичем у 1678 – 1679 рр.. Самойлович намагався возз'єднати козацьку Україну силою, спираючись на московські війська. Тому однією з цілей переселення було виснажити своїх противників, та винищити їх підданих. Проте приєднати Правобережжя І. Самойлович так і не зміг, оскільки в боротьбі за нього стикалися інтереси Речі Посполитої, Московської держави й Османської імперії

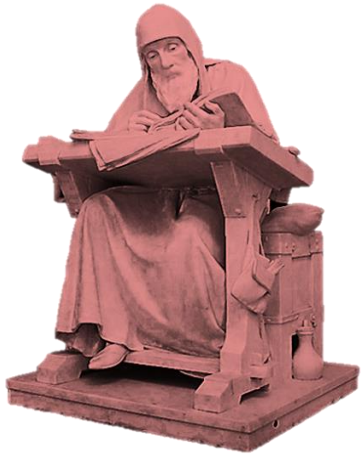

Конституція

Основний закон держави, який визначає її устрій, порядок і принципи формування представницьких органів влади, виборчу систему, основні права і свободи громадян

«Малоросія»

Офіційна назва тієї частини України, що вживалася в російських нормативно-правових актах з другої половини XVII ст.

«Змосковщення*зросійщення»

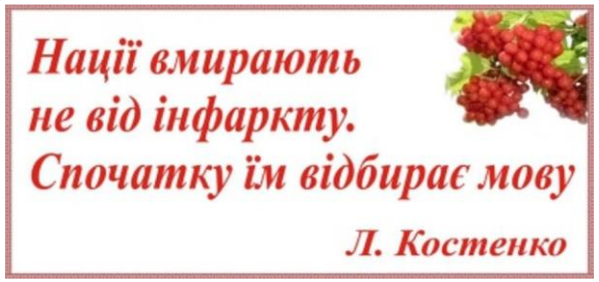

Сукупність дій та умов, спрямованих на зміцнення російської національно-політичної переваги в Україні та серед українців, за допомогою переходу чи переводу осіб неросійської національності на російську мову й російську культуру та їхньої подальшої асиміляції

Малоросійська колегія

Орган державної влади Російської імперії, заснований для керування Гетьманщиною 1722 – 1727 рр. - перша МК, і 1764 р. – друга МК

Козацьке бароко

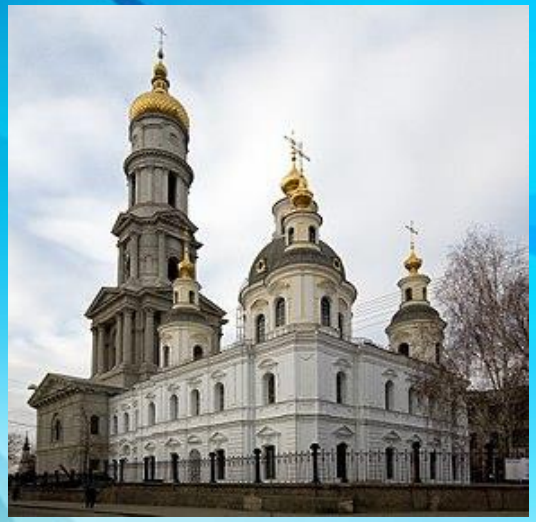

Оригінальний варіант барокової архітектури, що сформувався пі впливом канонів давньоруського мурованого будівництва та традицій дерев’яного народного конструювання. Українське бароко відрізнялося більшою зваженістю, поміркованістю у декоративності, спокійністю форм. (Бароко – стиль у мистецтві XVII – XVIII ст., якому притаманні підкреслена урочистість, пишна декоративність, динамічність композиції)

Козацький літопис

Козацько-старшинські літописи XVII – початку XVIII ст., в яких розповідається про події в Україні XVII – XVIII ст. І особлива увага приділяється Національно-визвольній війні українського народу під проводом Б. Хмельницького («Літопис Самовидця», літопис Г. Граб'янки, літопис Самійла Величка)

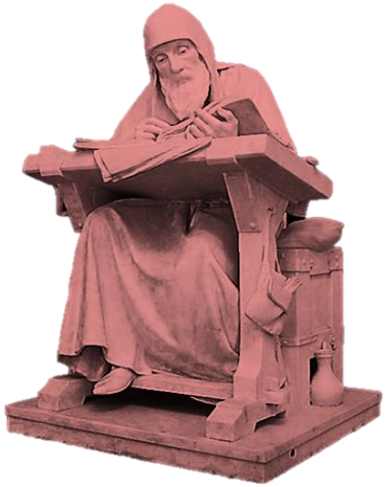

Опришок

Учасник національно-визвольного руху в Галичині, Буковині та на Закарпатті проти польської, угорської й австрійської влади у XVI – першій половині XIX ст.

Нова (Підпільненська) Січ

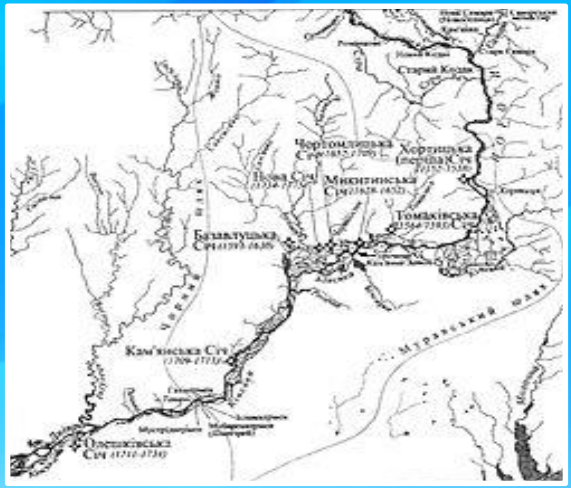

Територіально-військова організація українських козаків, остання Запорізька Січ. Заснована 1734 року козаками після повернення із турецьких володінь в Україну. Проіснувала до 1775 року

Паланка

Військово-адміністративна одиниця Нової Січі

Зимівник

Хуторське господарство, де, здебільшого, взимку проживали козаки, які не залишилися на Січі

Задунайська Січ

Січ, яку заснувала частина козаків, які після знищення Нової Січі перебралися в турецькі володіння

Гайдамаки

Учасник національно-визвольної боротьби українського народу проти польського гноблення в Правобережній Україні у XVIII ст.

Коліївщина

Виступ гайдамаків під керівництвом Максима Залізняка на Правобережжі проти поляків. Вис туп було придушено спільними зусиллями польських і російських військ

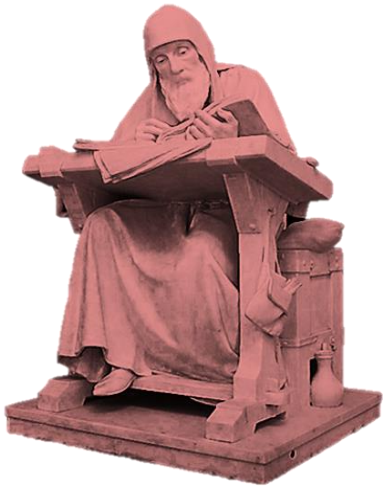

Промисловий переворот

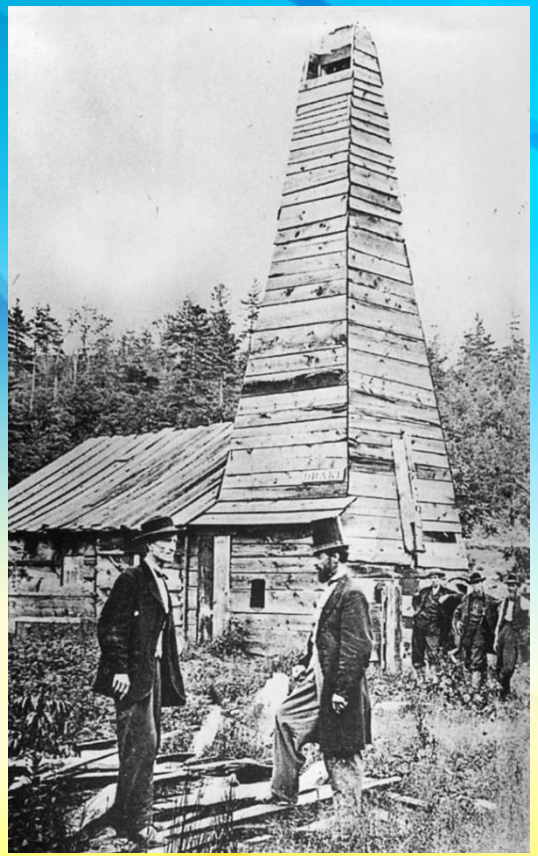

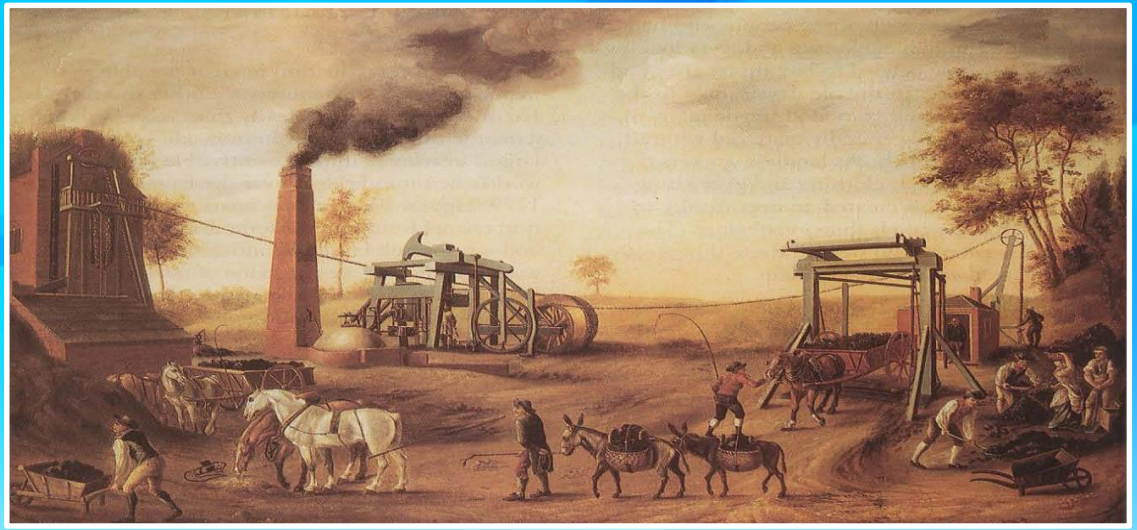

Історичне явище, пов’язане з розвитком продуктивних сил, коли відбувається перехід від мануфактурного до фабричного, фабрично-заводського виробництва із використанням машин та вільнонайманої праці

Нація

Форма спільності людей, яка склалася історично і якій властиві спільність території, економічного життя, мови, певні риси психологічного та духовного обличчя, що проявляються у своєрідності культури

Національне відродження

Процес пробудження й формування національної самосвідомості народу

Національна ідея

Акумулятор прогресивних національних програм, політичних ідей, гасел, цінностей, рушій національного прогресу, основа національно-визвольних рухів, національної самосуверенізації. Національна ідея становить платформу національної ідеології, визначає теоретичні засади національної свідомості. Поряд з національною ідеєю розрізняють також термін «ідея нації», що вбирає в себе яскравий образ перспективного майбутнього нації, що, як правило, міститься поза межами одного покоління і силою своєї притягальності та емоційного забарвлення пориває його та наступні покоління до осягнення поставленої ідеї

Масон

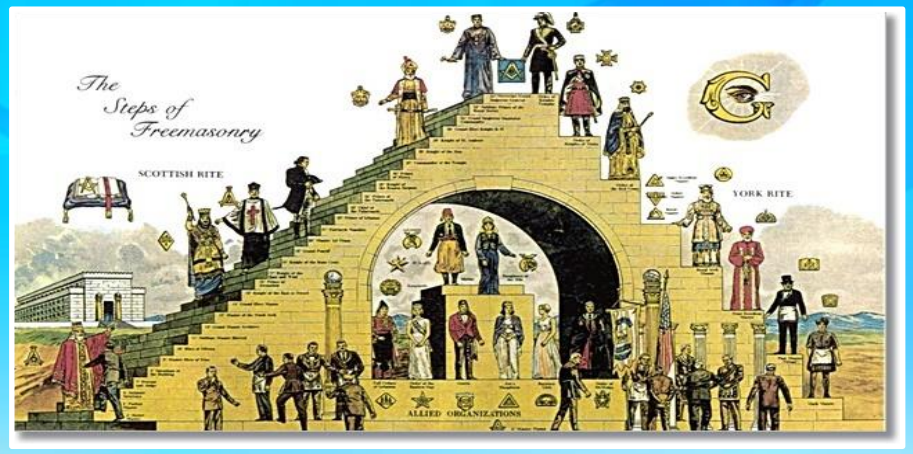

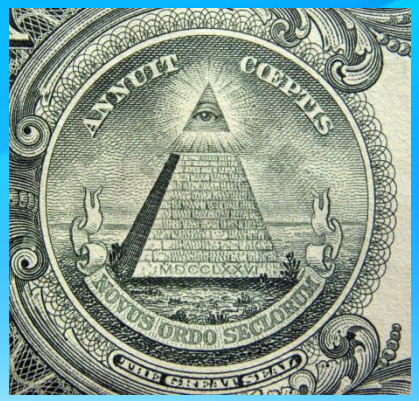

Член морально-етичного руху. Рух у вигляді закритої організації. Масонство – релігійно-етичний рух, що висував ідею про єдине людське товариство, моральне самовдосконалення. Виникло в Англії на початку XVIII ст. Ложі (гуртки) масонів діяли в багатьох містах України і мали в основному антимонархічний характер. Найбільш відомі ложі - «Любов до істини», «Малоросійське товариство»

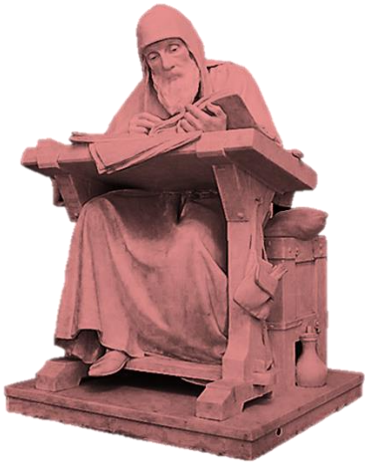

«Будителі»

Під такою назвою в історію Закарпаття увійшли визначні культурно-політичні діячі кінця XVIII – першої половини XIX ст. І. Базилович, О. Духнович, М. Лучкай, А. Добрянський та інші. «Будителі» ставили метою збуджувати в масах українську національну свідомість шляхом упровадження рідної мови в усі ланки освітньої мережі, пресу, літературу тощо, виступали за широке дослідження і популяризацію місцевої історії як невід'ємної частини історії всієї України. У своїй боротьбі за якнайширшу участь корінного українського населення Закарпаття в усіх сферах місцевого громадського та суспільно-політичного життя «Будителі» публічно критикували колонізаторський режим австро-угорських властей, політику мад'яризації та онімечення українців. «Будителі» започаткували процес українського культурно-національного відродження на Закарпатті, сприяли розширенню зв'язків краю з Галичиною та Наддніпрянщиною, з прогресивними вченими та літераторами Росії, з пропагандистами ідеї загальнослов'янського відродження в Чехії, Словаччині, Сербії, Хорватії

Революція

Докорінна зміна, різкий стрибкоподібний перехід від одного якісного стану до іншого; докорінний переворот у житті суспільства, який призводить до ліквідації віджилого суспільного ладу й утвердження нового.

«Весна народів»

Термін, який використовувався стосовно революційних подій, які розпочалися в лютому 1848 р. у Франції і швидко поширилися на Австрійську імперію, німецькі та італійські землі.

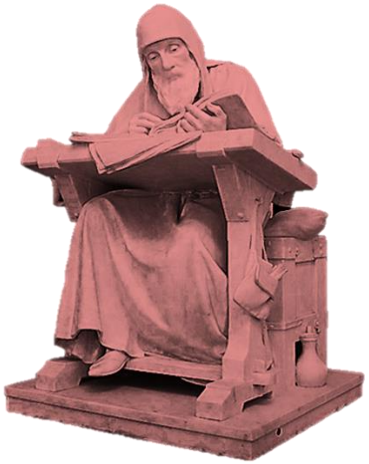

Романтизм

Ідейний рух у літературі, науці і мистецтві, представники якого заперечували раціоналізм, відмовлялися від суворої нормативності в художній творчості, були прихильниками культу почуттів людини. Його ідеологія спирається на культ індивідуалізму, на підкреслену, загострену увагу людської особистості до психологічних проблем і внутрішнього «Я». У центрі зображення романтиків винятковий характер у виняткових обставинах.

Класицизм

Один із основних напрямків європейської літератури та мистецтва, що виник у часи раннього Просвітництва (XVII ст.), а досяг розвитку у XVIII ст. Його послідовники вважали ідеальним зразком для наслідування пам’ятки античної (давньогрецької та давньоримської) культури.

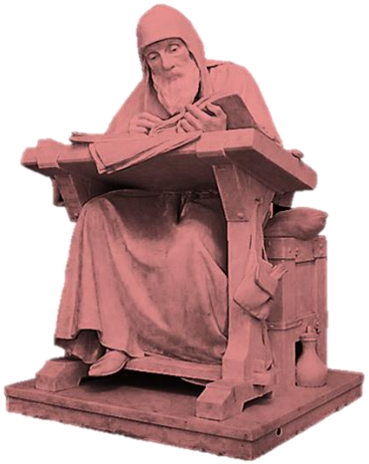

«Київська козаччина»

Масовий селянський рух у Київській та в Чернігівській губерніях 1855 року, спрямований проти національної і соціальної політики російського уряду в Україні.

Приводом для селянських виступів стало опублікування під час Кримської війни 1853 – 1856 рр. царського маніфесту, який закликав формувати народне ополчення і вирушати на війну. Серед селян Київщини почали поширюватися чутки про те, що, записавшись в ополчення (в «козаки»), вони будуть звільнені від кріпосної залежності і одержать поміщецькі землі та майно. Селяни складали списки «вільних козаків», відмовлялися відробляти панщину і виконувати розпорядження місцевої адміністрації, створювали власні виборні органи самоврядування («сільські громади»).

Земство

Орган місцевого самоврядування, створений у Російській імперії відповідно до земської реформи 1864 р.

Громадівський рух

Форма національно-визвольного руху, діяльність суспільних об’єднань української інтелігенції в другій половині XIX – на початку XX ст.

Громади займалися видавничою справою, організацією недільних шкіл, бібліотек, публічних лекцій.

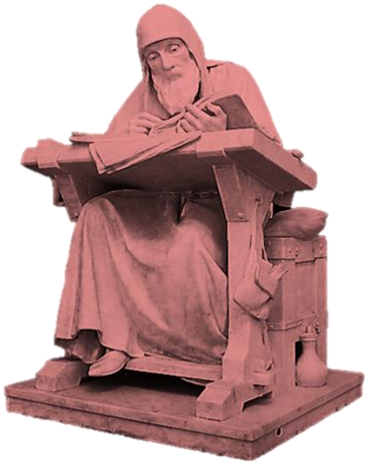

Трудова еміграція

Переселення людей за межі країни з метою пошуку роботи й вільних земель

Кооперація

Добровільне об’єднання людей, які на пайових засадах спільно займаються певним видом господарської діяльності

Партія

Найбільш активна й організована частина певної соціальної групи населення, яка обстоює і захищає її інтереси та бореться за досягнення державної влади.

У жовтні 1890 року була створено першу в Галичині й Україні політичну партію – Русько-українську радикальну партію (РУРП). Її лідерами й ідеологами були на початках І. Франко, М. Павлик, В. Будзиновський, С. Данилович, Є. Левицький. Радикали маніфестували себе захисниками селянства та використовували соціалістичні гасла. Ідейним натхненником галицьких радикалів залишався М. Драгоманов.

Українофіли

Українські діячі 60-х років XIX ст. , які ставили свою метою освіту широких народних мас рідною мовою

Москвофіли

Представники мовно-літературної та суспільно-політичної течії другої половини XIX ст. на Галичині, Буковині та Закарпатті, які виступали за національно-культурну та державно-політичну єдність із російським народом і російською державою

Народовці

Група молодих письменників і громадських діячів — В.Шашкевич (син Маркіяна Шашкевича), Ф.Заревич, К.Климкович, Є.Згарський, Д.Танячкевич та ін. наприкін. 1861— на поч. 1862 р. заснувала гурток (громаду) у Львові. Саме звідси бере початок народовська (українофільська) течія, яка виступала за єдність українських земель, розвиток української літератури на живій народній основі, створення єдиної літературної мови, обстоювали ідею окремішності українського народу. Поряд із цим вони залишалися лояльними до австрійської влади.

Радикали

Розчарована в орієнтації, суспільно-економічних поглядах та формах діяльності москвофілів та народовців, молода інтелігенція під впливом М. Драгоманова обрала третій шлях для національного суспільного руху — шлях європеїзації, модернізації та демократизації. Саме ці ідеї лягли в основу діяльності, утвореної в середині 70-х років **радикальної течії в українському русі**. Лідерами цього напряму стали І. Франко, М. Павлик, О. Терлецький, які проповідували необхідність переходу до соціалізму. Заснувалипершу українську політичну партію в Галичині – Русько-українську радикальну партію (1890 р.)

«Нова ера»

Наростаючий український національно-визвольний рух, в якому основну роль відігравали народовці, загострення відносин між Австро-Угорщиною і Росією, примушували австрійський уряд шукати шляхи врегулювання українсько-польських відносин у Галичині. 1890 року Від імені уряду намісник Галичини граф К. Бадені пообіцяв надати кілька депутатських місць у парламенті, запровадити українську мову в судах і адміністративних органах, відкрити три українські гімназії, утворити кафедру всесвітньої історії і другу кафедру української літератури у Львівському університеті, отримати право на створення страхового товариства «Дністер» та ін., видання українською мовою урядової газети «Народний Часопис». За ці незначні поступки Ю. Романчук від імені частини народовців заявив про підтримку політики австрійської держави, проголосив «нову еру» у польсько-українських відносинах у Галичині. Але суперечності не вдалося подолати і більшість народовців перейшли в опозицію.

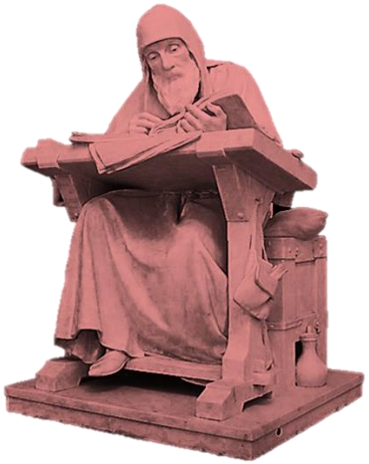

Меценат

Багатий покровитель науки або мистецтва

Професійний театр

Театр, у якому актори працюють на професійній основі

Реалізм

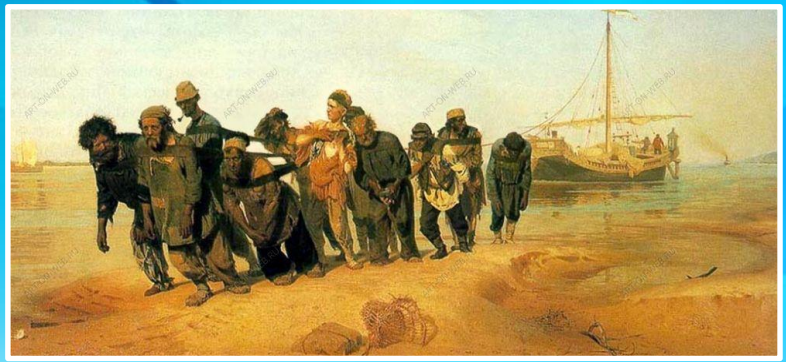

Правдиве, об’єктивне відображення дійсності засобами, притаманними тому чи іншому виду мистецтв

Модернізм

Загальна назва напрямків у мистецтві та літературі XX ст., для яких характерне заперечення традиційних форм і естетики минулого, посилання на умовність стилю, немотивоване експериментаторство і протиставлення себе реалізму

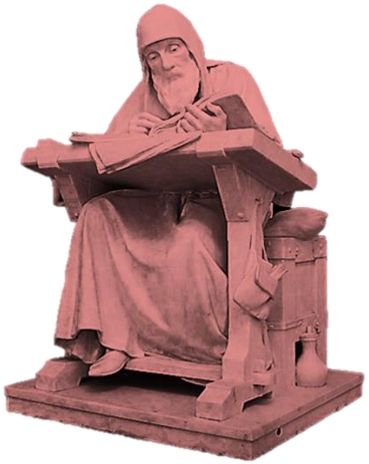

Хутір

Окреме поселення однієї чи декількох родин, що виділилося із сільської громади для ведення господарства

Монополія

Велике капіталістичне об’єднання, що виникло у результаті концентрації виробництва в якій-небудь галузі з метою регулювання обсягів виробництва, розподілу ринку збуту продукції, установлення цін

Відруб

Назва ділянки общинної землі, яку виділили селянину в особисту власність, коли він виходив з общини в період реалізації Столипінської аграрної реформи 1906 – 1916 рр.

Страйк

Форма боротьби, яка полягає в колективній відмові робітників від праці з пред’явленням роботодавцю або урядові економічних або політичних вимог

Чорносотенець

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

ОТКРЫТЪ ВОЛОГОДСКІЙ ОТДѢЛЪ СОЮЗА РУССКАГО НАРОДА

„ЗА ВѢРУ, ЦАРЯ И ОТЕЧЕСТВО“.

Желающія вступить въ число членовъ союза могутъ обращаться съ заявленіями

Предсѣдатель Вологодскаго Отдѣла Союза Русскаго Народа В. Пермяковъ.

Член реакційної громадської організації Росії на початку XX ст.; крайній реакціонер. «Чорносотенці» - збірна назва для низки російських монархічних і ультранаціоналістичних організацій, що виникли після революції 1905 року в Російській імперії. Назву взяли від низового нижньогородського ополчення Смутного часу під проводом Кузьми Мініна. Виступали за збереження самодержавства на основі уваровської формули «Православіє. Самодержавіє. Народность». Період особливої активності чорносотенців прийшовся на 1905 – 1914 рр.Організації – Союз Руського народу, Союз Михаїла Архангела та інші.

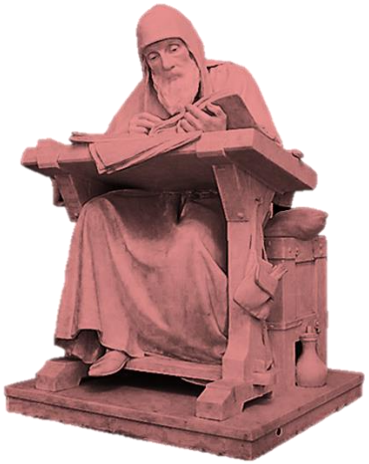

Загальне виборче право

Принцип виборчого права, який визначає право особи (у більшості держав - громадян) обирати і бути обраним на виборах до представницьких органів або на виборні посади

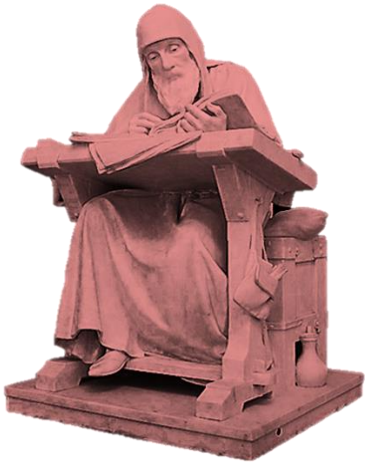

Світова війна

Глобальне протиборство коаліцій держав із застосуванням засобів збройного насильства, що охоплює велику частину країн світу

Галицько-Буковинське генерал-губернаторство

Тимчасова адміністративно-територіальна лдиниця, створена царським урядом Російської імперії наприкінці 1914 року на відвойованих російськими військами землях Галичини, Буковини і Посяння з центром у місті Чернівці

Мобілізація

Комплекс заходів, спрямованих на переведення державної інфраструктури та військових сил країни у військовий стан у зв’язку з надзвичайними умовами всередині країни або за її межами. Мобілізація може бути загальною або частковою та проводиться відкрито або приховано

Евакуація

Процес виведення населення і життєво важливих ресурсів першої необхідності з території можливої загрози від катастрофи чи воєнного конфлікту

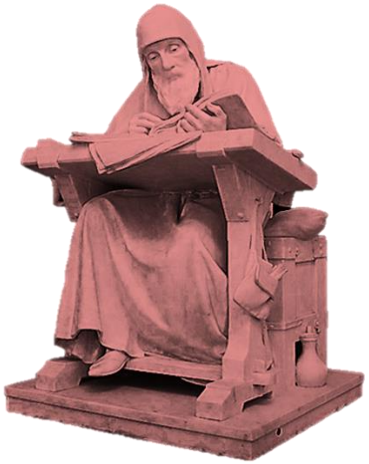

Автономізація

Об’єднання різноманітних територіально-національних утворень, що функціонують на суміжних територіях, у єдину державу на основі автономії (автономія – самоврядування певної частини держави, що здійснюється в межах, передбачених конституцією)

Самостійники

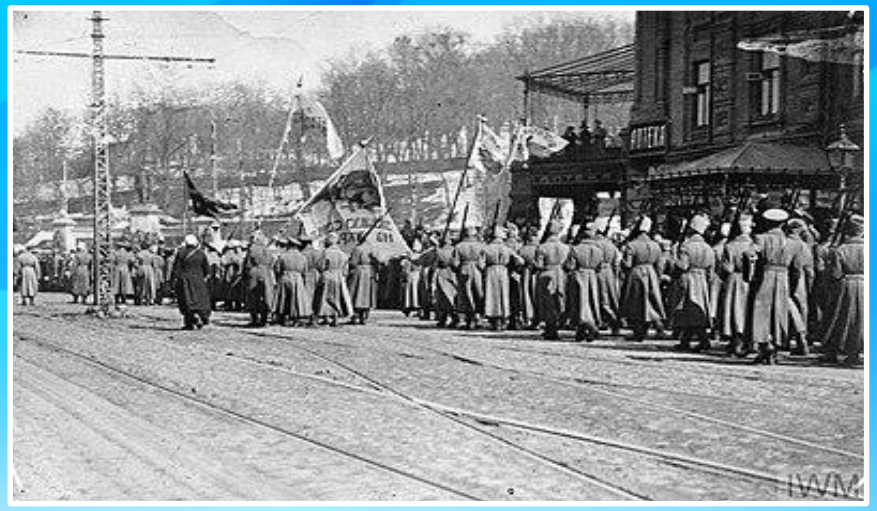

Представники течії українського національного руху, які обстоювали ідею створення незалежної Української держави

Українська	Спатку український представницький орган

Українська Центральна Рада

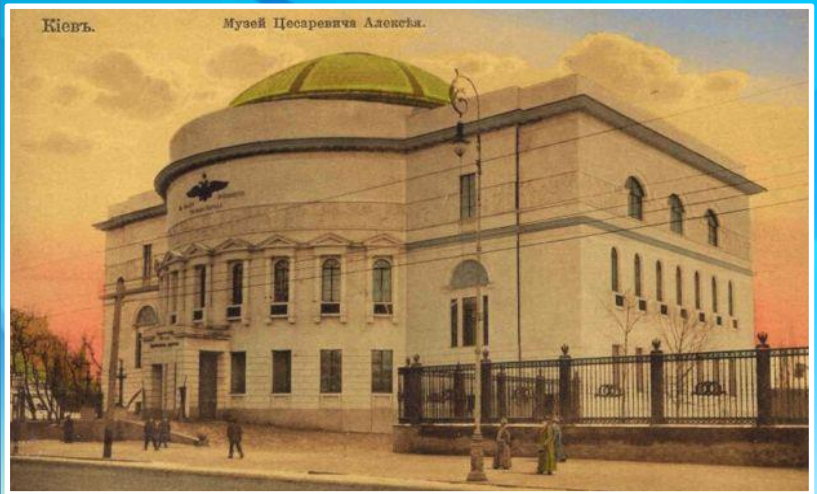

Спочатку український представницький орган політичних, громадських, культурних та професійних організацій; згодом, після Всеукраїнського національного конгресу – революційний парламент України, який керував українським національним рухом

Універсали Центральної Ради

Форми звернення до народу, декларативний документ вищих органів влади

Генеральний Секретаріат

Виконавчий орган влади (уряд), створений Українською Центральною Радою 15 червня 1917 року

Установчі Збори

Виборна законодавча установа, конституанта українського народу, завданням якої було затвердити новий лад і встановити конституцію української держави

Курултай

У тюркських народів орган народного представництва, загальнонаціональний з’їзд, під час якого вирішують найважливіші проблеми нації. Початково означав збори князів, пізніше – збори народу

Вільне козацтво

Національні добровільні військово-міліційні формування часів національно-визвольних змагань 1917 – 1921 років, що діяли в Україні та на Кубані. Виникли в процесі розвалу царської армії з лютого по травень 1917 року з метою захисту сіл, а згодом і Української Держави, в умовах зростання громадського безладу й бандитизму, з метою захисту правди, свободи і соборного народовладдя людей вільної України і священнослужителів Української православної Церкви

Більшовизм

Російський різновид комуністичної політичної філософії та політичної практики, втілений у діяльності Російської соціал-демократичної партії (більшовиків). Провідну роль у формуванні більшов. політ. філософії (яка мала характер більше віровчення, доктрини, ніж філос. течії) і практики відіграв В. Ленін. Термін «Б.» стосується тільки певного періоду в еволюції рос. комунізму, в історії якого можна виокремити чотири осн. періоди, що мають свої особливості в ідеології та політ. практиці: Б., сталінізм, епоха Хрущова – Брежнєва, доба Горбачова. Остан. період не встиг стабілізуватися. Було б неправильно використовувати термін «Б.» як синонім до терміна «марксизм-ленінізм», оскільки останній почав вживатися і набув свого специф. значення тільки в часи сталінізму, ставши особливою ідеол. доктриною.

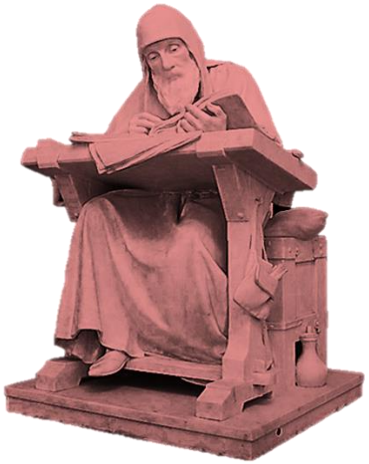

Директорія

- Колективний орган виконавчої влади, який складається з кількох осіб. **Директо́рія УНР** — найвищий орган державної влади відродженої Української Народної Республіки, який діяв з 14 листопада 1918 року до 10 листопада 1920 року.
- Директорія УНР прийшла на зміну Гетьманату (Українській Державі), який було повалено 14 грудня 1918 року.

Отаманщина

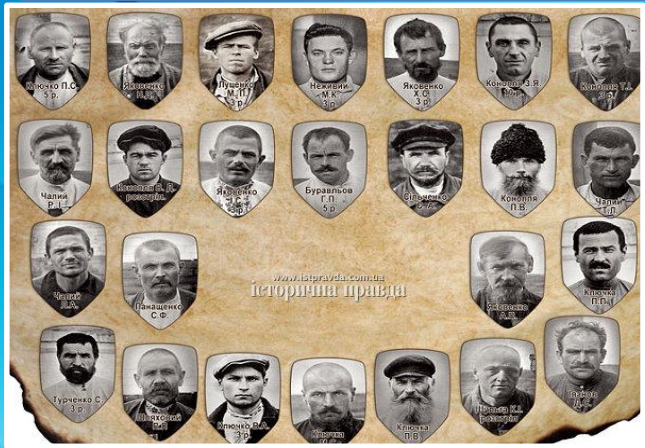

1. Зусилля різноманітних збройних формувань, як правило, із селян, в умовах відсутності реальної державної влади.

2. Період в історії визвольних змагань 1918-1919 рр.

Воєнний комунізм

Соціально-економічна політика більшовиків в УСРР у 1919 – 1920 рр. Характеризувалася встановленням продовольчої розкладки (диктатури), забороною торгівлі, націоналізацією всіх підприємств, згортання грошового обігу, загальною трудовою повинністю.

Червоний терор

Заходи насильства, які здійснювалися більшовиками проти широких соціальних груп, включаючи робітників та селян, щл були оголошені «класовими ворогами», або звинувачувалися в «контрреволюційній» діяльності

Інтервенція

У міжнародному праві – насильницьке втручання однієї чи кількох держав у внутрішні справи іншої держави, спрямована проти її територіальної цілісності або політичної незалежності

Чортківська офензива

Історична назва наступальної військової операції Української Галицької Армії, здійсненої в період з 07 по 28 червня 1919 року. Вона була однією з найзначніших наступальних операцій, що здійснила Галицька армія під час Українсько-польської війни в Галичині 1918 – 1919 рр. 25 тисяч українських солдатів і офіцерів примусили відступити по всі лінії фронту більш ніж 100-тисячну польську армію, добре озброєну і оснащену французами. І тільки зовнішні чинники та брак матеріально-технічного забезпечення УГА врятували суперника від воєнної поразки.

Соборність

1. Морально-філософський і соціальний принцип, фундаментальними положеннями якого є відповідальність усіх за всіх, єдність індивідувального і загального, взаємне духовне збаагачення і розвиток та інше.

2. Усі етнічні землі зібрані докупи тією чи іншою державою (не є ознакою форми державного устрою).

3. Єдність усіх членів Християнської церкви для спільного відшукання шляху до порятунку

«Київська катастрофа»

Події серпня 1919 року в Україні, похід УГА на Київ. Вперше спробу зайняти Київ катастрофою назвав С. Петлюра, надалі цю назву використовують в українській історіографії

Автокефальна церква

Незалежна церква, тобто така, що має самоврядування (мова йде про Православну церкву)

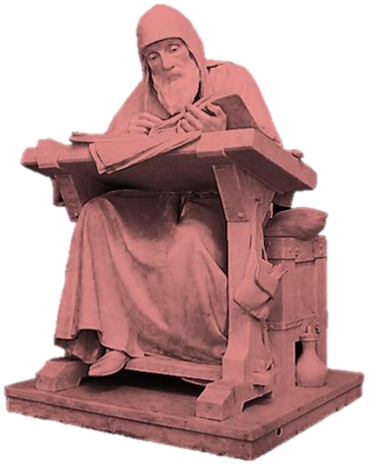

«Тоталітарний режим»

Політичний режим, при якому державна влада зосереджена в руках визначеної групи (найчастіше політичної партії), що знищує демократичні свободи й установлює контроль над усіма сферами життя суспільства за допомогою терору

Нова економічна політика

Економічна політика більшовиків в 1921 – 1928 рр., що прийшла на зміну політиці «Воєнного комунізму». Передбачала комплекс заходів для денаціоналізації частини підприємств, уведення продподатку, легалізація торгівлі, проведення грошової реформи, створення ринку робочої сили

Коренізація

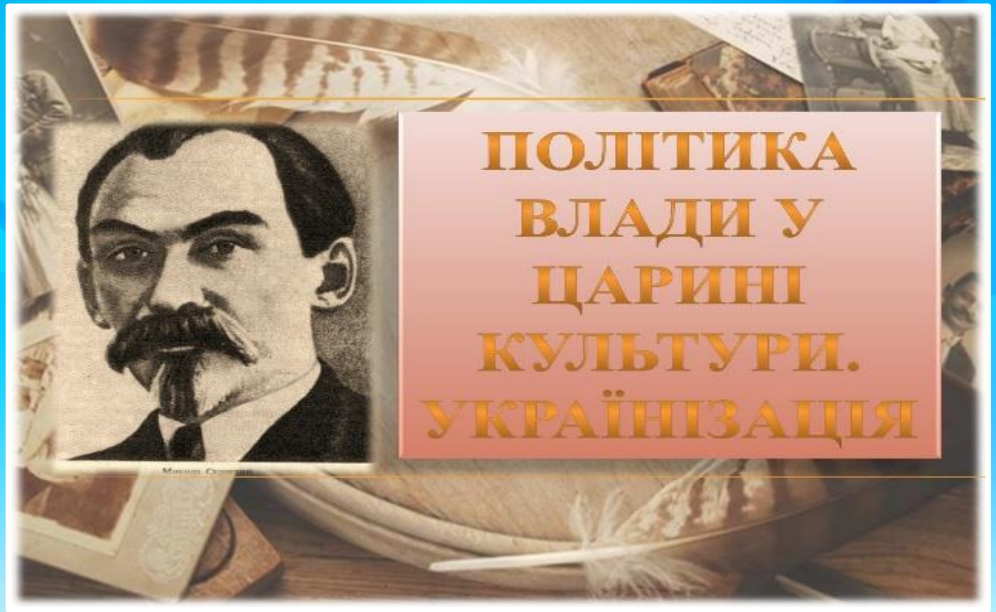

Політика партійно-радянського керівництва, спрямована на утвердження контролю за життям національних республік через переведення на національні мови діяльності органів управління, культурно-освітніх закладів, засобів масової інформації та залучення національних кадрів до органів управління

«Українізація»

Впровадження української культури, мови та звичаїв у різних сферах життя

Індустріалізація

Створення великого машинного виробництва в галузях народного господарства, передусім у промисловості

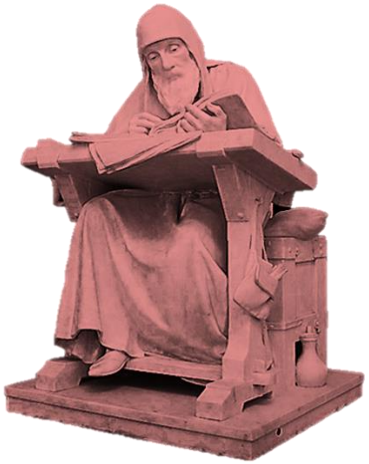

П’ятирічка

План розвитку народного господарства СРСР на п’ять років. Реалізація п’ятирічних планів була запроваджена в 1928-1929 рр.

Соціалістична індустріалізація

Прискорений процес побудови великого машинного виробництва у всіх галузях господарства СРСР і особливо в промисловості

Колективізація с/г

Процес об’єднання особистих селянських господарств у колгоспи

Стаханівський рух

Рух патріотичного ставлення до індустріалізації, пов’язаний із соціалістичним змаганням, перевиконанням планів тощо; оголошення нових трудових починів. (У ніч 30-31 серпня 1935 р. Шахтар Олексій Стаханов здійснив рекордний забій)

Репресії

Каральні заходи, покарання, вжиті державними органами; комплекс заходів з арештів, розстрілів і переселення великих мас людей

Розкуркулення

Політика знищення селян-власників шляхом адміністративного примусу до вступу в колгоспи або засобами оподаткування, а також депортації

«Закон про п’ять колосків»

Каральний нормативно-правовий акт радянської держави, яким за крадіжку колгоспної власності передбачався розстріл з конфіскацією майна або позбавлення волі строком не менше ніж на 10 років з кофіскацією майна (Закон про охорону соціалістичної власності від 7 серпня 1932 р»)

Голодомор

Соціально-господарське явище, що виявляється в позбавленні населення мінімуму необхідних продуктів харчування і призводить до зміни демографічної і соціальної структури населенння регіонів, а іноді і країн (1921-22, 1932-33, 1946-47)

«Чорна дошка»

Статус села чи району УСРР, який передбачав блокаду та посилений терор голодом цивільного населення під час геноциду українського народу 1932-1933 рр. Присвоювався комуністичним режимом населеним пунктам та районам, які чинили опір примусовій колективізації, масовим актам бнззаконня влади, зокрема повного вилучення харчових продуктів у мешканців селе чи цілого району, що призводило до голодної смерті громадян. Статус «Чорна дошка» присвоювався на рівні обласних центрів ЦК КПУ за поданням районних та сільських органів комуністичного управління. Його «надання» чи «зняття» слугувало інструментом упокорення цивільного населення, створення умов для масового та глибокого голодування всіх мешканців регіону

Націонал –ухильництво

«Націонал-ухильництво»

– своєрідний ідеологічний штамп, негативна оцінка, що стосувалася тих членів компартії, погляди яких не збігалися з лінією московського керівництва, які в теорії і практиці національної політики "переоцінювали, перебільшували значення місцевих особливостей".

Микола Хвильовий (Фітільов) Український письменник, автор гасла «Геть від Москви»

«Хвильовізм»

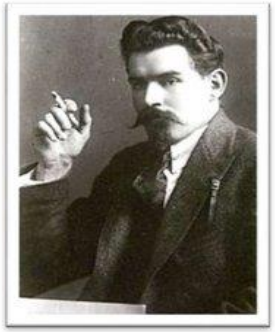

Олександр Шумський Нарком освіти УСРР В УСРР та КП(б)у керівна роль має належати комуністам-українцям

«Шумськізм»

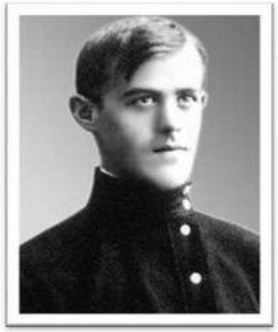

Михайло Волобуєв Автор концепції економічної самодостатності УСРР

«Волобуєвщина»

Микола Скрипник Нарком освіти УСРР Необхідно об'єднати в межах УСРР усі етнічні українські землі, проводив їх українізацію.

«Скрипниківщина»

Своєрідний ідеологічний штамп, негативна оцінка, що вживалася в агітаційно-пропагандистській роботі в СРСР і стосувалася тих членів компартії, які в теорії і практиці національної політики «переоцінювали, перебільшували значення місцевих особливостей»

Розстріляне відродження

Термін, яким позначається знищення провідних діячів української культури 1920 – 1930 рр.

Головне управління таборів (ГУтаб)

У СРСР у 1934 – 1956 рр. підрозділ, який керував системою виправничо-трудових таборів (офіційна назва у 1920-х роках - концентраційних)

Паспортна система

Система державного обліку, контролю і регулювання пересування населення за допомогою паспортів. ЇЇ основними функціями є: видача паспортів, реєстрація, що дає змогу вести відповідний статистичний та персональний облік; забезпечення реалізації людино. І громадянином їх прав і свобод пере державою і суспільством; посилення охорони громадського порядку та забезпечення національної безпеки

Геноцид

Цілеспрямовані дії з метою знищення повністю або частково окремих груп населення чи цілих народів за національними, етнічними, расовими, корисними або релігійними мотивами

Соціалістичний реалізм

Напрям у культурі; найбільшого поширення набув у СРСР, де вважався частиною офіційної ідеології. Основні риси: присутність нового героя – революціонера-пролетаря, комуніста, оспівування комуністичних ідеалів, відображення й оцінка життєвих ситуацій із точки зору марксизму-ленінізму, багатогранність художніх форм і проявів. Митці, які не вписувалися у визначені межі соцреалізму, підлягали гонінню або вигнанню. Попри олійність та ідеологічну спрямованість, чимало творів соцреалізму мали й мають художню та історичну цінність

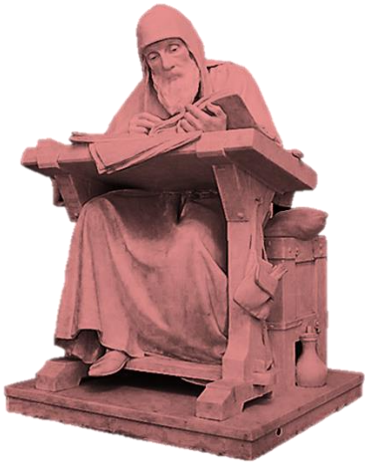

«Осадництво»

Розселення польських колоністів на західноукраїнських землях, що перебували у складі Польщі 1919 – 1939 рр., здійснювалося з метою прискорення колонізаційних процесів на західноукраїнських землях

«Пацифікація»

Офіційна назхва масових репресій щодо українського населення Галичини, проведених урядом Польщі восени 1930 р.

Інтегральний націоналізм

У сучасній історичній, політологічній і соціологічній літературі термін «інтегральний націоналізм» вживається в з-х значеннях: 1) як ідеологія і політичний рух, що виник наприкінці XIX – початку XX ст. у Франції, основним ідеологом якого був Ш. Морра;

2)Як поняття, що охоплює радикально-націоналістичні, тоталітарні рухи в Європі в період між світовими війнами (Дж. Армстронг); 3) як родове поняття для будь-якої форми націоналізму тоталітарного типу, включно з фашизмом і нацизмом (К. Гейз)

Русинство

Назва політичної течії на Закарпатті, представники якої демонструють окремішність слов'янського населення краю, його відмінність від української нації

Політична еміграція

Вимушена чи добровільна зміна місця проживання людей (емігрантів, переселенців), переселення зі своєї батьківщини, країни, де вони народилися і виросли в інші країни через опозиційне ставлення до політичного режиму

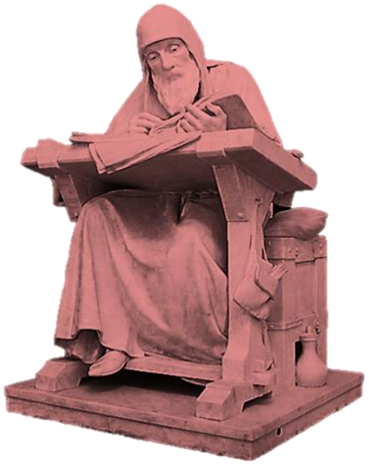

Радянізація

Установлення радянської влади й проведення відповідних соціально-економічних перетворень у західноукраїнських землях. Проводилися двічі: 1939-41 і в післявоєнний період

«Нацистський порядок»

Терористичний режим нацистів в окупованих країнах

План «Барбаросса»

Кодова назва плану воєнної операції нацистської Німеччини проти С РСР

План «Ост»

Довгостроковий стратегічний план гітлерівської Німеччини щодо Колонізації слов’янських краї Сходу

Голокост

Знищення значної частини єврейського населення Європи внаслідок нацистської політики геноциду в 1939 1945 рр.

Остарбайтери

Німецький термін для означення осіб, які були ввезені гітлерівцями зі східних окупованих територій, переважно з Рейхскомісаріату «Україна», протягом Другої світової війни на примусові роботи до Німеччини

Концтабори

Табори-в’язниці для військовополонених і цивільних у воєнний час або у країнах з тоталітарним режимом

Колабораціонізм

Добровільне співробітництво окремих груп чи прошарків населення із загарбниками на територіях окупованих ними держав

Похідні групи

Були створені ОУН (м) («мельниківцями») та ОУН(р) («бандерівцями») з метою організації зі свідомих українців на українських землях органів місцевого самоуправління під час Другої світової війни. Організацією Похідних Груп ОУН та їх керівництвом займався штаб на чолі з В. Куком (псевдо:Коваль, Леміш). Діяльністю ОУН на Дніпрянщині керував Олег Кандиба (Ольжич)

«Поліська Січ»

Хорунжий М. Мінчак зі стрільцями своєї сотні (Соснів, 1916)

Підпільна збройна формація, створена на Поліссі влітку 1941 р., в селі Немовичі Сарненського району, що на Рівненщині. Отаманом Тарасом Бульбою було видано перший наказ на початок боротьби і створення повстанської армії. Ос нову організації було закладено у 1940 році, а перші збройні формації було створено із початком німецько-радянської війни у червні 1941 року. Бульбівці воювали як проти нацистів, так і проти радянських військ, періодично співпрацюючи з однією із сторін. Найбільшого розмаху Поліська Січ набула у 1942 році, коли в іїірядах було від 9-х до 10-ти тис. вояків. Невеликий проміжок часу повстанці контролювали частину Полісся, в районі штабу Січі – міста Олевська, проголосивши Олевську Республіку

Випалена земля

Метод ведення війни за допомогою знищення всього корисного, того, що може слугувати життєзабезпеченню або існуванню як військ противника, так і цивільного населення – на території, яку може бути зайнято противником. До цього відносять знищення запасів харчових продуктів та врожаю, забруднення або отруєння джерл питної води, знищення інфраструктури – шляхів та засобі транспорту, техніки, будівель та житла, іноді навіть цілих міст

Бандерівці

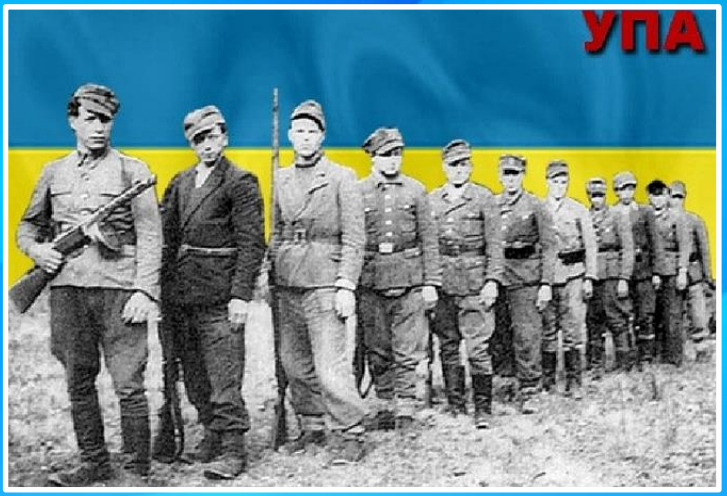

У вузькому сенсі послідовники українського націоналістичного руху Степана Бандери та його ідеології; у пропаганді Радянського Союзу, а пізніше Російської Федерації та її маріонеток – усі прибічники і захисники незалежності України. Цей термін походить від прізвища особи Степана Бандери

«Чорносвитники»

Умовна назва піхотних підрозділів Червоної Армії, які були сформовані з цивільного населення окупованих територій після їх звільнення. В бій вводились не підготовленими, без належної амуніції та зброї. Найбільш масово використовувались у 1943-44 рр. під час форсування Дніпра

Депортація

Примусове, за наказом органів державної влади, виселення осіб чи груп населення, а інколи й народів, із місць постійного проживання

Український визвольний рух

Національно-визвольний рух на етнічних українських землях у 1920 – 1950 рр., який мав за мету поновлення української незалежної держави

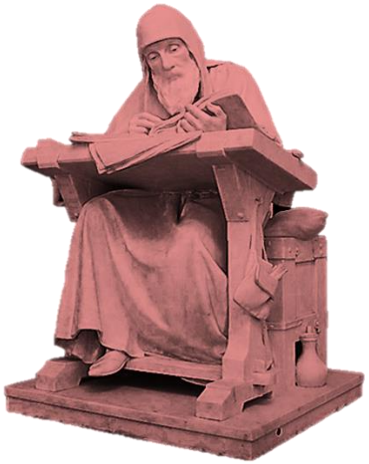

Відбудова

Відновлення зруйнованого під час бойових дій господарства

Операція «Вісла»

Переселення українського населення з його етнічних земель на сході Польщі (Лемківщина, Надсяння, Холмщина, Підляшшя) до її західних та північних воєводств, здійснене польським урядом у 1947 р.

Операція «Захід»

Примусове виселення населення Західної Укрпаїни (за винятком Закарпаття), проведене 21 жовтня 1947 року. Головним завданням операції було послабити український визвольний рух на Західній Україні. Протягом одного дня з Західної України депортували 76 тис. осіб

«Ждановщина»

Ідеологічний наступ на радянське суспільство сталінського режиму після завершення Другої світової війни, пов’язане з іменем секретаря ЦК ВКП(б) з питань ідеології А. Ждановим

«Лисенківщина»

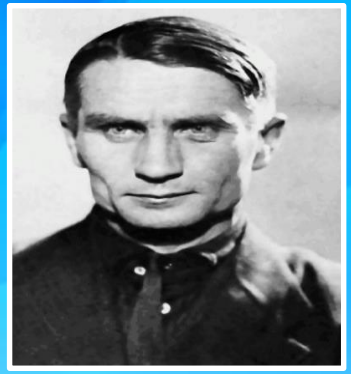

Період у біологічній науці і практиці, пов’язаний з проявом культу особи академіка Т. Лисенка, під час якого піддавалися переслідуванню вчені-генетики та їх дослідження

Космополітизм

Ідеологія (теорія), світогляд і політична практика світового громадянства і світової держави, що ставить загальнолюдські інтереси і цінності вище інтересів окремої нації

«Холодна війна»

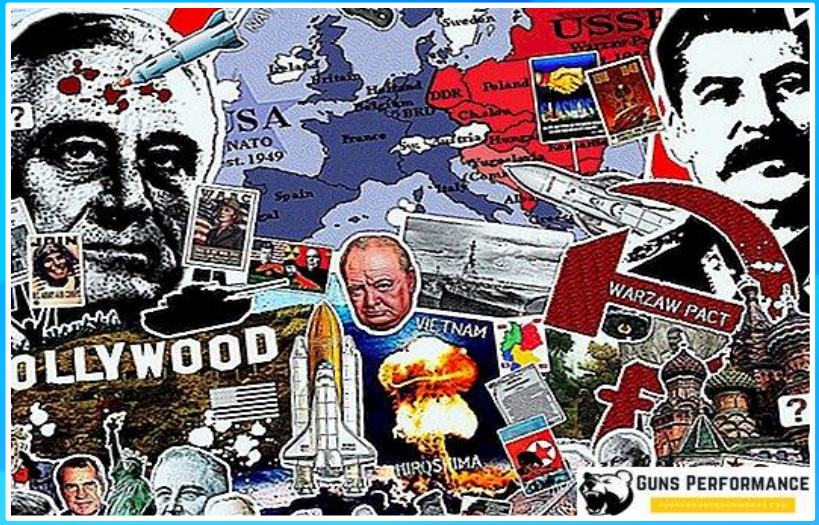

Термін включає в себе пропагандистську війну, активну участь у регіональних конфліктах, боротьбу за впливи в «третьому світі», економічну війну, технічну блокаду, гонку ракетно-ядерних і звичайних озброєнь, боротьбу розвідувальних служб, ідеологічні диверсії, глобальне воєнне протистояння, стратегію взаємного ядерного залякування, змагання в галузі оборонної науки, нарощування протистояння воєнно-політичних блоків, гонку в галузі космічних досліджень і озброєнь тощо

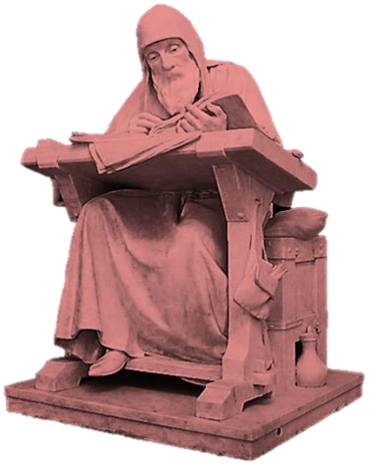

Десталінізація

Процес ліквідації наслідків сталінізму, що почався після смерті Й. Сталіна

Лібералізація

Політика звільнення від жорстоких обмежень, державного регулювання чи контролю; політика ідеологічної свободи

Політична	Відновлення в правах незаконно репресованих осіб;

Політична реабілітація

Відновлення в правах незаконно репресованих осіб, поновлення доброго імені, репутації несправедливо заплямованої або безпідставно звинуваченої людини

«Відлига»

Період демократизації політичного режиму на території СРСР за часів перебування при владі Микити Хрущова, що отримав свою назву від однойменної повісті Іллі Еренбурга

Культ особи

Політичний феномен, що виникає у випадку, коли який-небудь лідер (глава держави) підноситься над своїми колегами до такого становища, коли йому приписуються всі досягнення народу й партії, але жодна з поразок чи провалів. Подібне становище досягається шляхом широкомасштабної пропаганди, ліквідації противників тощо. Культ особи можливий лише за тоталітарного політичного режиму.

Раднаргоспи

(Ради народного господарства) – територіальні органи управління промисловістю і будівництвом, що були створені у 1957 р. замість галузевих міністерств

«Шістдесятники»

Інтелігенція 60-х років XX ст., яка прагнула до демократизації, люди, які повірили в можливість лібералізації комуністичного режиму

Дисиденти

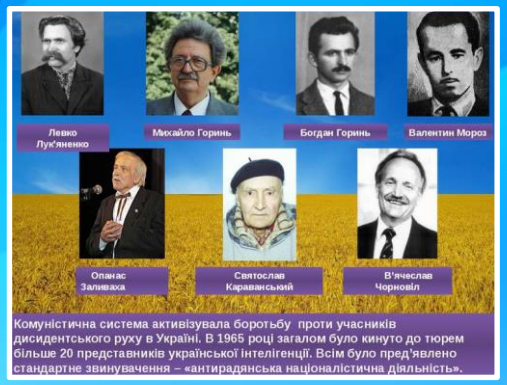

Представники морально-політичної опозиції до існуючого державного (політичного) ладу, панівних у суспільстві ідеологій та цінностей

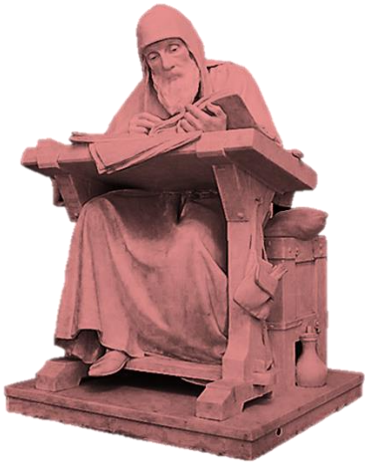

«Розвинений соціалізм»

Стадія розвитку суспільства в СРСР, про початок якої керівництво Радянського Союзу заявило в 1967 р. Термін був ужитий генеральним секретарем ЦК КПРС Л.І. Брежнєвим, що зверталися до громадян з нагоді 50-ої річниці Жовтневої революції. Передбачалося, що соціалізм як одна з суспільно-економічних формацій проходитиме дві фази: просто соціалізм і вища його форма – розвинутий соціалізм

«Застій»

Повільне, хворобливе для суспільства самознищення радянської системи, що не змогла перебороти кризу; кризове двадцятиріччя Радянського Союзу 1965 – 1985 рр.

Дефіцит

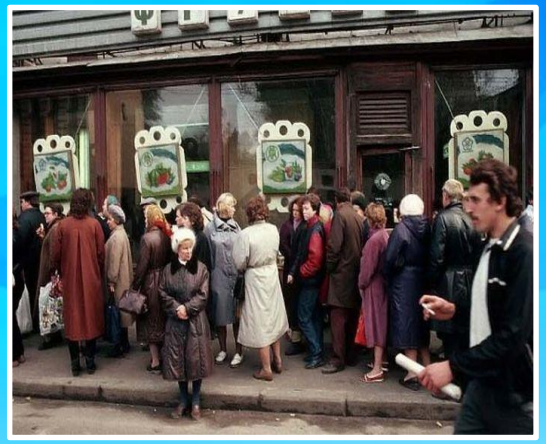

Нестача матеріальних цінностей порівняно з потребою у них

Номенклатура

Працівники, призначені чи затверджені вищими органами на будь-які посади

«Самвидав»

Сукупність видавничої продукції (книжки, журнали, газети), що тиражується нелегально із використанням доступних технічних засобів або шляхом переписування

«Тамвидав»

Видання книги вітчизняного автора за кордоном, переважно в радянські часи

Правозахисник

Той, хто захищає чиї- небудь громадянські права

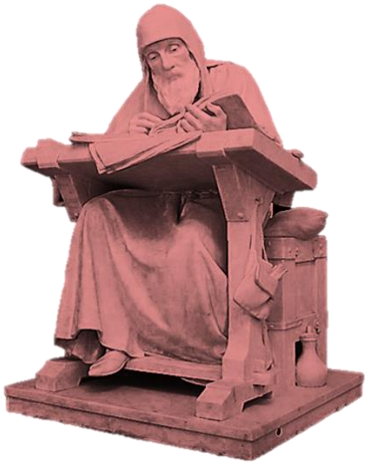

«Перебудова»

Перебудо́ва — загальна назва сукупності політичних і економічних реформ, що проводилися в СРСР у 1985–1991 роках.

Політичний курс КПРС, розпочатий 1985 р. і спрямований на оздоровлення суспільно-політичної, економічної й ідеологічної сфер життя

«Гласність»

Політичний курс керівництва КПРС у роки перебудови, спрямований на введення обмеженої, контрольованої свободи слова в країні в інтересах проведення політики М. Горбачова

«Плюралізм»

Політична система, при якій відсутній диктат однієї ідеології, можливість дотримуватися і висловлювати, відстоювати різні політичні погляди

Український національно-демократичний рух

Суспільно-політичний рух, що відбувався в Україні в період перебудови і мав одночасно демократичний і національно-визвольний характер

Багатопартійність

Існування безлічі політичних партій, що теоретично володіють рівними шансами на отримання більшості у парламенті

Суверенітет

Повна незалежність держави від інших держав у її внутрішній і зовнішній політиці

Незалежність

Можливість приймати самостійні рішення, які підкорюються власним бажанням та інтересам і не потребують зовнішніх вказівок та наказів. Незалежність для держави — політична самостійність, відсутність підлеглості, суверенітет.

Ринкові відносини

Відносини, засновані на свободі господарської діяльності й продажу товарів

Референдум

Спосіб прийняття законів або важливих рішень загальнодержавного чи місцевого значення шляхом голосування населення

Президент

Голова держави в країнах з республіканською або змішаною формою правління

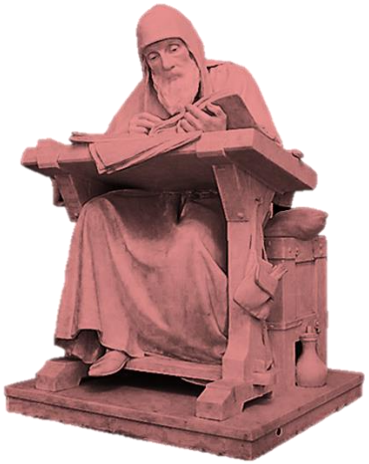

Корупція

Злочинне використання державними чиновниками та іншими особами своїх формальних прав із метою особистого збагачення

Тіньова економіка

Частина економіки, яка працює поза межами державного контролю, регулювання, не сплачує обов’язкових платежів до бюджету країни

Олігарх

Представник великого капіталу з надмірним впливом у медіа та владі, що становить значну загрозу для стабільності та успіху держави

Помаранчева революція

Кампанія протестів, мітингів, пікетів, страйків та інших актів громадянської непокори в Україні, організована і проведена прихильниками Віктора Ющенка, основного кандидата від опозиції на президентських виборах у листопаді – грудні 2004 року, після оголошення Центральною виборчою комісією попередніх результатів, згідно з якими нібито переміг його суперник – Віктор Янукович. Акція розпочалася 22 листопада 2004 року як реакція на масові фальсифікації, що вплинули на результат виборів

Поліконфесійність

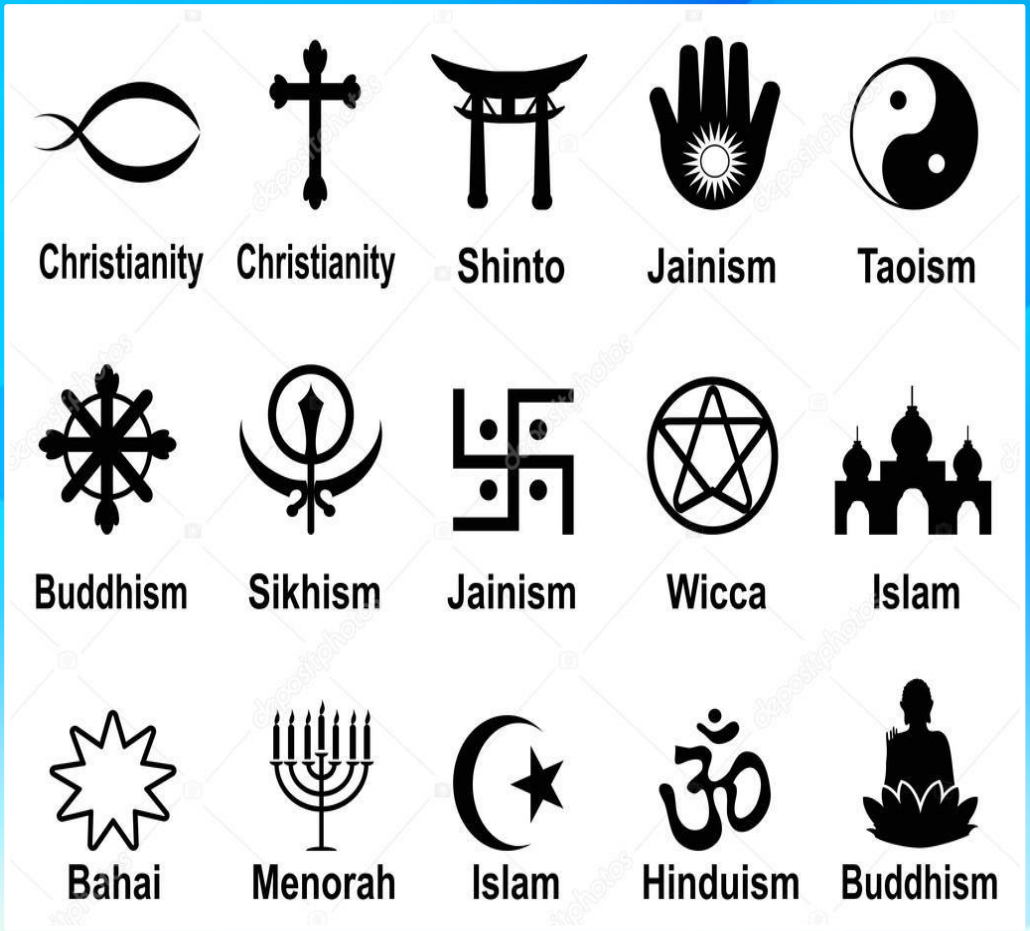

Наявність багатьох релігійних течій на території однієї країни

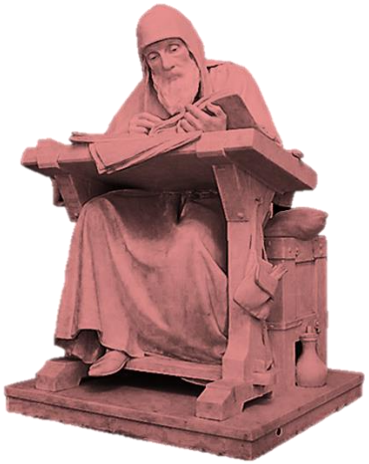

Євромайдан

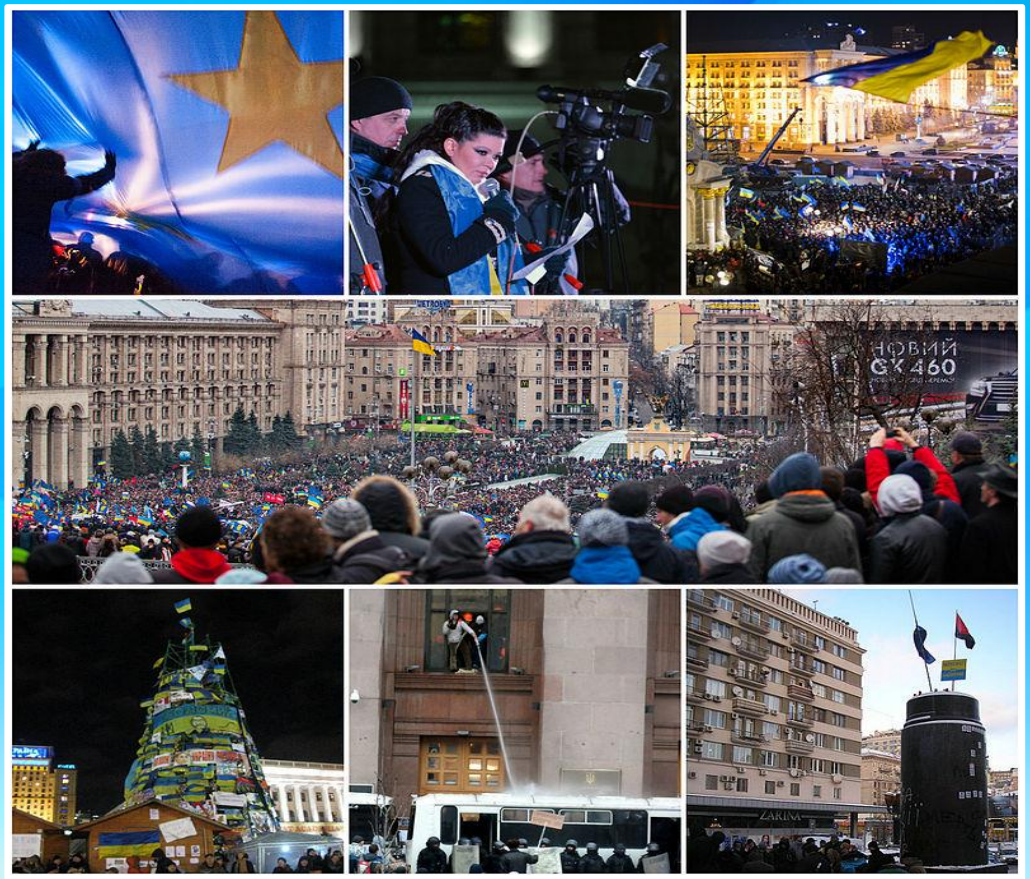

Національно-патріотичні протестні акції в Україні, передусім, проти корупції, свавілля правоохоронних органів та сил спецпризначення а також на підтримку європейського вектора зовнішньої політики України. Розпочалися 21 листопада 2013 року як реакція на рішення Кабінету Міністрів України (М. Азаров) про призупинення процесу підготування до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом

«Революція гідності»

Політичні та суспільні зміни в Україні з 21 листопада 2013 до лютого 2014 року, викликані спротивом проти відходу політичного керівництва країни від законодавчо закріпленого курсу на Європейську інтеграцію та подальшою протидією цьому курсу. Одними з головних причин протестів стали надмірна концентрація влади в руках Віктора Януковича та його «сім'ї» і небажання народу України миритися з перетворенням країни не лише де-факто, але і де-юре на одну з колоній Росії

Прийнята в Україні збірна назва загиблих протестувальників, які мали безпосередній стосунок до ідеї та акції Євромайдану (Революції Гідності) у грудні 2013 – лютому 2014

Анексія

Це насильницьке приєднання державою всієї або частини території іншої держави в односторонньому порядку. За міжнародним правом анексія – один з видів агресії і спричиняє міжнародно-правову відповідальність. Анексію слід відрізняти від окупації, яка сама по собі не призводить до зміни юридичної незалежності території. **Анексія Автономної Республіки Крим та Севастополя Росією** — насильницьке протиправне тимчасове відторгнення Кримської автономії та Севастополя від України та одностороннє включення до складу Російської Федерації на правах так званих суб'єктів федерації, що було проголошено Москвою 18 березня 2014 р. (нібито внаслідок «референдуму» у Криму 16 березня 2014).

Сепаратизм

(від лат. separatus — відокремлення) політика і практика відокремлення, відділення частини території (***сецесії***) держави з метою створення суверенної держави, дезінтеграцію країни, переходу до складу іншої держави (***іредентизм***) чи набуття статусу дуже широкої автономії. Загальне визначення сепаратизму є те, що це пропаганда стану культурного, етнічного, племінного, релігійного, расового, національного або гендерного відділення від ширшої групи. Радикальність сепаратизму обумовлюється географічним положенням, жорсткістю та ієрархічністю внутрішньо регіонального суспільства, економічним і соціальним становищем даного регіону на поточний момент, а також сили центральної влади.

Антитерористична операція

Система заходів, спрямованих на попередження, запобігання та припинення злочинних діянь, здійснюваних з терористичною метою, звільнення заручників, знешкодження терористів, мінімізацію наслідків терористичного акту чи іншого злочину, здійснюваного з терористичною метою[

Антитерористична операція на сході України (АТО) — комплекс військових та спеціальних організаційно-правових заходів українських силових структур, спрямований на протидію діяльності незаконних російських та проросійських збройних формувань у війні на сході України. Операція тривала з 14 квітня 2014 року до 30 квітня 2018. Після АТО на сході України була введена Операція об'єднаних сил (ООС).

Тимчасово окупована територія

Частина території України, яка контролюється Російською Федерацією внаслідок анексії Криму, а також війни на сході України.

Тимчасово	частина території України, яка контролюється

«Кіборг»

(Кіборг – це істота, яка не відчуває страху, зайвих емоцій, а просто до кінця виконує те, що потрібно). «Кіборгами» назвали солдатів 93-ї окремої механізованої бригади у складі 6-го армійського корпусу Збройних Сил України та біців Добровольчого корпусу, створеного на основі «Правого сектора», які утримували Донецький аеропорт (Бої за Донецький аеропорт тривали з вересня 2014 року до 22 січня 2015 року - Оборона терміналів аеропорту тривала 242 дні.)

Волонтерський рух

Волонтерська діяльність у сфері надання соціальних послуг (волонтерська діяльність) – це добровільна неприбуткова діяльність фізичних осіб – волонтерів, яка спрямована на надання допомоги особам, котрі перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, і сприяє самореалізації волонтера.**Волонтерська діяльність** у сфері надання соціальних послуг (волонтерська діяльність) – це добровільна неприбуткова діяльність фізичних осіб – волонтерів, яка спрямована на надання допомоги особам, котрі перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, і сприяє самореалізації волонтера. Розгалужена система допомоги армії з'явилася приблизно в травні-червні 2014 року. У травні 2015 року кількість людей, що систематично займаються волонтерством, у 14,5 тисяч, а організацій — у понад 2,5 тисяч

Люстрація

Люстрація (від лат. *lustratio* — очищення через жертвопринесення) — заборона діячам високого рангу, які скомпрометували себе, впродовж певного часу або пожиттєво працювати на державній службі. 16 вересня 2014 року Закону України «Про очищення влади».

16 вересня 2014 року Закону України «Про очищення влади».

Громадянське суспільство

Сукупність недержавних організацій, які представляють волю та інтереси громадян. Воно включає в себе сім'ю і приватну сферу, тобто «третій сектор» суспільства паралельно з державою та бізнесом. Елементами громадянського суспільства є різні об'єднання (професійні, творчі, спортивні, конфесійні тощо), що охоплюють всі сфери суспільного життя.

Безвізовий режим

Безвізовий режим між Україною та Європейським союзом — статус, що дозволяє громадянам України вільно перетинати міждержавні кордони країн Європейського Союзу без попереднього звернення до посольства для отримання дозволу, починаючи з 11 червня 2017 року.

Екуменізм

- **Екуменíзм** (грец. οἰκουμένη, буквально означає «заселений світ») — ідеологія та рух за співпрацю та взаєморозуміння між християнами різних конфесій. Екуменічний рух ставить перед собою завдання:
- краще пізнати всі Церкви і їхнє вчення, звертаючи увагу на об'єднувальні елементи
- утворити основу спільного практичного діяння, прямуючи до єдності, яку проповідував Христос.
  Також екуменізм виступає за посилення впливу релігії й вироблення загальхристиянської соціальної програми, придатної для віруючих, які проживають у країнах з різними соціальними системами.

УКРАЇНА

Бажаємо успішної підготовки до НМТ-2025!